

Borgernes efterlevelse af skattereglerne

Indkomståret 2006

Rapport

Hovedcentret
Produktion og Styring
Indsats

Østbanegade 123
2100 København Ø

Telefon 72 22 18 18

www.skat.dk

14. april 2009

SKAT

FORORD

For første gang i SKATs historie er det lykkedes helt systematisk at kortlægge danskernes evne til at selvangive korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er belyst for indkomståret 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af mere end 22 000 borgere og virksomheder i alle egne af landet. Her fremlægges i første omgang resultaterne vedrørende borgerne.

Generelt tegner undersøgelsen et meget positivt billede af borgernes evne og vilje til at efterleve reglerne. Der er en meget høj andel af borgerne, der ikke begår fejl af nogen art og blandt den beskedne andel, hvor fejl er konstateret, er det et klart mindretal, hvor fejlen kan betegnes som bevidst snyd.

I Danmark er indberetningen af oplysninger fra tredjepart væsentligt mere udbredt end i flertallet af de lande, vi normalt sammenligner os med. Det er formentlig en central forklaring på den flotte grad af regelefterlevelse, vi ser, blandt borgerne. Undersøgelsen viser omvendt også, at det netop er de områder, hvor der ikke er tredjepartsindberetninger, og hvor reglerne er meget komplekse, at der begås flest fejl.

Undersøgelsen er i international sammenhæng helt unik og placerer SKAT i det absolutte førerfelt blandt verdens skatteadministrationer i forhold til at opgøre skatteydernes regelefterlevelse og skattegabet med høj præcision. Denne nye viden vil bidrage til, at vi også fremadrettet kan fokusere vores ressourcer de relevante steder og dermed sikre en effektiv og retfærdig finansiering af den offentlige sektor.

En kreds af medarbejdere fra SKAT Midt- og Sydsjælland og en arbejdsgruppe sammensat på tværs af alle regionerne har tilsammen skabt dette flotte resultat, og det vil jeg gerne sige dem en stor tak for.

SKAT Hovedcentret, april 2009

Ole Kjær

Told og Skattedirektør

INDHOLDSFORTEGNELSE

Hovedresultater	1
Compliancegrader	1
Fejlprocenter.....	1
Reguleringsbeløb.....	1
Geografisk fordeling	2
Skattegabet for borgere	2
Fejltyper	3
Indledning	4
Afgrænsning og definitioner.....	6
<i>Lette og tunge borgere</i>	6
Reguleringsbeløb – netto og numerisk.....	6
Kontrolomfang og usikkerheder.....	7
Fejlprocent kontra træfprocent	8
SKATs complianceskala	9
Beregning af vægtede gennemsnit	10
Skattegabet	11
Compliancegrader, fejlprocenter og reguleringsbeløb	17
Regelefterlevelsen – tunge borgere	17
Regelefterlevelsen – lette borgere	22
Compliancekort	27
Landkort over compliancegrader.....	27
Landkort over fejlprocenter.....	29
Skattegabet for borgerne	33
Den historiske udvikling i skattegabet for borgere	36
Skattegabet bottom-up kontra NR-metoden.....	37
Fejltyper	39
Appendiks 1. Definition af <i>tunge</i> og <i>lette</i> borgere	46
Appendiks 2. Fejltyperegistrering – borgerdelen.....	47
Appendiksfigurer	48
Appendikstabeller	49

TABELOVERSIGT

Tabel 1. Det totale skatte- og afgiftsgabs bestanddele. Skatteydere og -arter.....	14
Tabel 2. Fejl pct., numerisk reguleringsbeløb og rating for tunge borgere fordelt på regioner	17
Tabel 3. Regulering op eller ned samt numerisk reguleringsbeløb for tunge borgere	19
Tabel 4. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region for tunge borgere.	19
Tabel 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for tunge borgere fordelt på køn og alder.....	21
Tabel 6. Fejlprocent, numerisk reg.beløb og rating for lette borgere fordelt på regioner	22
Tabel 7. Regulering op eller ned samt numerisk reguleringsbeløb for lette borgere	24
Tabel 8. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region for lette borgere...	24
Tabel 9. Fejlprocent, numerisk reg.beløb og rating for lette borgere fordelt på køn og alder.....	26
Tabel 10. Skattegab for lette og tunge borgere i mio. kroner, fordelt på forhøjelser og nedsættelser	33
Tabel 11. Skattegab for borgere, fordelt efter compliancegrad.....	34
Tabel 12. Skattegab regionalt fordelt og på lette og tunge borgere, i mio. kr. og i procent af samlet indkomst	35
Tabel 13. Udviklingen i skattegab for borgere i procent af samlet indkomst.....	37
Tabel 14. Numerisk reguleringsbeløb og selvangivet beløb i mio. kroner samt andelen af fejl fordelt på selvangivelsens hovedkategorier	40
Tabel 15. Numerisk reguleringsbeløb og selvangivet beløb i mio. kroner samt andelen af fejl på udvalgte hovedkategorier og underliggende rubrikker	41
Tabel 16. Reguleringsbeløb for selvangivelsens hovedkategorier fordelt på forhøjelser og nedsættelser	43
Tabel 17. Fordeling af fejltypen på udvalgte rubrikker på selvangivelsen	44

APPENDIKSTABELLER

Appendikstabel 1. Population af skattepligtige borgere fordelt på skattecenter og regioner samt på <i>lette</i> og <i>tunge</i>	49
Appendikstabel 2. Antal skatteydere i stikprøven – faktisk og vægtet – fordelt på skattecenter og regioner samt på <i>lette</i> og <i>tunge</i>	50
Appendikstabel 3. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for <i>tunge borgere</i> fordelt på skattecenter	51

Appendikstabel 4. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for <i>lette borgere</i> fordelt på skattecenter	52
Appendikstabel 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for alle <i>borgere</i> (<i>lette + tunge</i>) fordelt på skattecenter	53
Appendikstabel 6. Reguleringsbeløb for udvalgte rubrikker på selvangivelsen fordelt efter, om der er tale om forhøjelse eller nedsættelse.....	54

FIGUROVERSIGT

Figur 1. SKATs complianceskala for skatteydernes evne til at efterleve reglerne	9
Figur 2. Selvangivelse af skatteydernes samlede indkomster og fradrag	11
Figur 3. Skattegabets opgjøret numerisk og netto.....	12
Figur 4. Det totale skatte- og afgiftsgab fordelt på typer af skatteydere.....	14
Figur 5. Fordeling af reguleringsbeløb for tunge borgere (histogram)	18
Figur 6. Fordeling af reguleringsbeløb for lette borgere (histogram)	23
Figur 7. Compliancegrader fordelt på skattecentre for <i>lette borgere</i>	28
Figur 8. Compliancegrader fordelt på skattecentre for <i>tunge borgere</i>	29
Figur 9. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for <i>lette borgere</i>	30
Figur 10. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for <i>tunge borgere</i>	31
Figur 11. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for alle borgere under ét.....	32

APPENDIKSFIGURER

Appendiksfigur 1. Procesdiagram for ratingen.....	48
Appendiksfigur 2. Uddybende bemærkninger til complianceskalaen for borgerne	48

HOVEDRESULTATER ¹

COMPLIANCEGRADER

- Regelefterlevelsen – udtrykt ved den gennemsnitlige *compliancegrad* – for borgerne under ét er meget høj. Den ligger på 5.7 svarende til en *rating* et sted mellem *snehvid* og *knækket hvid*.
- For de *lette* borgere er *compliancegraden* med 5.8 meget tæt på den maksimale regelefterlevelse på 6! Blandt de *tunge* borgere ser det næsten lige så fint ud med en gennemsnitlig *compliancegrad* på 5.5.
- Andelen af egentlige *modspillere* – *compliancegrad* mellem 0 (*rød*) og 2 (*lys gul*) – er omtrent dobbelt så høj blandt de *tunge* som blandt de *lette*. For begge vedkommende ligger andelen dog i niveauet omkring 1 pct., hvilket må betegnes som meget lavt.

FEJLPROCENTER

- Den gennemsnitlige fejlprocent for alle borgere er 8.
- Fejlprocenten blandt de *tunge* borgere er 14, mens den blot er 5 blandt de *lette*. Forskellen er også signifikant. I den sidste gruppe er det altså hele 95 pct., hvor man ikke har kunnet finde fejl af nogen art. Selvom der er konstateret fejl hos næsten hver syvende af de *tunge* borgere, så er den langt overvejende del af disse fejl ikke alvorlige.
- Både for *lette* og *tunge* borgere er fejlprocenten signifikant højere blandt mænd end kvinder. For de *lette* er fejlprocenterne henholdsvis 7 og 4, mens de blandt de *tunge* er 16 for mænd og 11 blandt kvinderne.
- Ser man på fejlprocenterne fordelt på aldersintervaller, er der for gruppen af *tunge* borgere fra 20 år og opefter en faldende andel af fejl med stigende alder. Dette forhold er klart signifikant. Blandt de *lette* er fejlprocenterne nogenlunde ens (7 til 8) for alle aldersgrupperingerne mellem 20 og 59 år. For 60-69 og 70+ årige aftager fejlandelen drastisk til hhv. 3 og 1 pct.

REGULERINGSBELØB

- Det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb – blandt de, der er blevet reguleret – er 18 tkr. for de *tunge* borgere og 23 tkr. for de *lette*. Ser man på gennemsnittet blandt samtlige kontroller og ikke blot de regulerede, bliver gennemsnittet dobbelt så stort blandt de *tunge* – hhv. 2.4 tkr. og 1.2 tkr.
- Der er desuden store udsving regionalt i de gennemsnitlige reguleringsbeløb – både for *tunge* og *lette* borgere. Disse forskelle er dog ikke signifikante, og man bør derfor undgå at tillægge dem alt for stor vægt.

¹ I dette afsnit anvendes en del begreber, som først defineres senere i rapporten. Hovedparten af definitionerne findes i afsnittet *Afgrænsning og definitioner*.

- For begge typer af skatteydere er der ca. 3 gange så mange, der reguleres op som ned. Beløbene er tilmed også væsentligt større, når der er tale om forhøjelser. For de *tunge* borgeres vedkommende er denne forskel også signifikant, mens det ikke er tilfældet for de *lette*.
- Reguleringsbeløbene er højere for mænd end for kvinder. Blandt de *tunge* borgere er det gennemsnitlige beløb knap en fjerdedel højere for mænd, mens beløbet er tæt på dobbelt så højt som kvindernes for de *lette* borgere.
- Ser man på de gennemsnitlige reguleringsbeløb pr. sag (og ikke blot pr. reguleret) bliver forskellen mellem mænd og kvinder endnu tydeligere. For de *tunge* er reguleringen for mænd 80 pct. større end for kvinder, og blandt de *lette* er beløbet hele tre gange så højt blandt mænd som for kvinder.

GEOGRAFISK FORDELING

- Fejlprocenterne er signifikant højere øst for Storebælt end i resten af landet – både hvad angår *lette* og *tunge* borgere og dermed også alle skatteyderne under ét. For de *lette* var fejlprocenterne hhv. 6 og 4 og for de *tunge* hhv. 16 og 12. De højeste fejlprocenter forekommer generelt i Midt- og Sydsjælland og i København, mens nord- og midtjyderne omvendt er de mest regelrette.
- Hvad angår compliancegraderne, er det regionale mønster næsten identisk med ovenstående. Forskellene er dog bare knap så store. Øst for Storebælt er den gennemsnitlige compliancegrad for de *tunge* borgere 5.50 mens den for resten af landet ligger på 5.59. De tilsvarende tal for de *lette* borgere er 5.82 og 5.88. For begge kategorier gælder, at de tre laveste regionale compliancegrader findes på Sjælland. For så vidt angår de *tunge* er nordjyderne mest regelrette og københavnerne mindst. Blandt de *lette* topper Midtjylland listen, mens det er Midt- og Sydsjælland, der er mindst efterrettelige.
- Ser man på den regionale variation i reguleringsbeløbene, så er den trods store udsving ikke signifikant. Det kan med andre ord ikke afvises, at forskellene i reguleringsbeløbene regionalt er fremkommet ved tilfældig variation. Dette forklarer formentlig, hvorfor de tydelige forskelle på fejlprocenterne i øst og vest ikke slår tydeligere igennem på de tilsvarende gennemsnitlige compliancegrader for øst og vest.

SKATTEGABET FOR BORGERE

- *Skattegabet for borgere* opgøres enten i kroner og ører eller i procent af borgernes skattepligtige indkomster og aktieindkomster. **Opgørelsen vedrører alene ændringer i det samlede beskatningsgrundlag og måler altså ikke provenuvirkningen heraf.**
- Skattegabet for borgere udgør netto 5.03 mia. kr. Det dækker over forhøjelser på 5.77 mia. kr. og nedsættelser på 0.73 mia. kr. Det er tankevækkende, at omfanget af fejl, hvor SKAT ”snydes” altså er otte gange så stort, som fejl, hvor skatteyderen snyder sig selv. Lægger man reguleringerne op og ned sammen numerisk for at få indtryk af den samlede fejl, der begås ved selvangivelsen, stiger tallet til 6.50 mia. kr.

- Tre fjerdedele af skattegabet på 5 mia. kr. kan relateres til medspillere og må derfor betegnes som rene fejl, mens blot en fjerdedel af gabet kan betragtes som egentligt bevidst snyd. 46 pct. af skattegabet er dog placeret blandt borgere, der er bedømt *mørkegrønne*, og dermed læner sig op ad en modspilleradfærd.
- Hele skattegabet skabes af blot 8 pct. af borgerne. 1 pct. står alene for alt snyd, svarende til en fjerdedel af gabet, mens 7 pct. af borgerne er årsag til alle fejlene – de resterende tre fjerdedele af gabet.
- Skattegabet for borgere udgør 0.60 pct. af borgernes samlede skattepligtige indkomst og aktieindkomst.
- Variationen er betydelig mellem regionerne. Skattegabet er således dobbelt så højt i Nordjylland (0.70 pct.) og Syddanmark (0.67 pct.) som i Midtjylland (0.36 pct.) og næsten tre gange så høj i Midt- og Sydsjælland (0.99 pct.).
- Sammenlignet med dr.phil., Gunnar Viby Mogensens resultater for årene 1954, 1959, 1972 og 1980 fra Århus skattevæsens arkiver, er der tale om et fortsat fald fra et niveau omkring 2-2¼ pct. af de selvangivne indkomster i 1950'erne til 0.92 pct. i 1980 til de nu nævnte 0.60 pct.

FEJLTYPEN

- Den enkeltstående rubrik på selvangivelsen, hvor fejlandelen er suverænt størst, er *Anden kapitalindkomst*. Her udgør de numeriske reguleringsbeløb 70 pct. af de samlede beløb angivet i denne rubrik. De numeriske reguleringsbeløb udgør også høje andele af de samlede beløb for så vidt angår *Renter af pantebreve, der ikke er i depot*, og *Fortjeneste/tab vedr. skibsprojekter* – henholdsvis 49 og 42 pct. Også vedrørende *Overgangsregel aktier* og *Anden aktieindkomst* er der meget store fejlandele svarende til henholdsvis 41 og 28 pct. af det selvangivne beløb.
- Der er en klar tendens til, at de procentvise fejl – måske ikke så overraskende – er størst under de rubrikker, hvor graden af information fra tredjepart er mindst.

INDLEDNING

For første gang i SKATs historie er det lykkedes helt systematisk at kortlægge danskernes evne til at selvangive korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er belyst for indkomståret 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af mere end 22 000 borgere og virksomheder i alle egne af landet. Her fremlægges i første omgang resultaterne vedrørende borgerne, hvortil regnes alle lønmodtagere og personer på overførselsindkomst, men ikke selvstændigt erhvervsdrivende. Resultaterne for selvstændige og virksomheder iøvrigt offentliggøres særskilt på et senere tidspunkt.

Som grundlag for undersøgelsen af borgere isoleret har SKAT gennemført næsten 11 000 kontroller. Ved hver enkelt kontrol er der foretaget en grundig gennemgang af skatteyderens samlede forhold, og som hovedregel er der afkrævet dokumentation for alle de oplysninger, SKAT ikke selv ligger inde med.

I hvert tilfælde, hvor der ikke er selvangivet korrekt, registreres de forskellige typer af fejl, og den samlede ændring af beskatningsgrundlaget opgøres. SKAT anvender termen *reguleringsbeløbet* for denne ændring, som altså er før beregning af skat og dermed ikke udtryk for et skattemæssigt provenu.

Desuden bestemmes for alle skatteydere en *compliancegrad*, der er et mål for den pågældendes regelefterlevelse på en skala fra 0 til 6. Karaktererne 0 til 2 dækker over *modspillerne*, der bevidst angiver forkert, selvom de evt. evner at gøre det rigtigt, mens karaktererne 3 til 6 omfatter *medspillerne*, der har viljen til at selvangive korrekt, men muligvis ikke evner det. Indplaceringen på skalaen sker ud fra overvejende objektive kriterier.

Skatteyderne er udvalgt således, at kontrollerne giver et repræsentativt billede af regelefterlevelsen i hele landet. Det er derfor muligt at beregne borgernes samlede skattegab med udgangspunkt i de opgjorte reguleringsbeløb.

Ved at koble de registrerede fejltyper og omfanget af fejl med fordelingen af compliancegraderne fås et billede af hvilke områder, der skattemæssigt er komplicerede eller genstand for bevidst skatteunddragelse. En høj andel af fejl på et givet område fortæller, at her er behov for indsats.

Beror fejlene fx hovedsageligt på misforståelser eller manglende kendskab til reglerne – høje compliancegrader – kan der være behov for en bedre indsats med information og vejledning eller måske en direkte forenkling af reglerne på området. Hvis der omvendt er tale om bevidst snyd – lave compliancegrader – kan behovet være en målrettet kontrolindsats og brug af sanktioner, eller man kan imødegå adfærden ved at begrænse eller fjerne mulighederne for at snyde. Dette kan fx ske ved lovmæssigt at sikre indberetninger fra tredjepart.

Resultaterne, som de foreligger i denne rapport, giver dermed et uvurderligt input i tilrettelæggelsen af, hvordan SKATs indsatsressourcer bør anvendes i fremtiden. Det unikke datagrundlag, der nu er tilvejebragt, giver samtidig meget vide muligheder for yderligere analyse. Man kan sige, at rapporten her allerede nu giver et detaljeret billede af, hvordan ”verden ser ud”, mens vi forventer, at en kommende analyse også vil kaste lys over, hvorfor den ser ud som den gør.

Rapporten er organiseret på følgende måde. I forlængelse af et indledende afsnit med gennemgang af væsentlige snitflader og definitioner følger en præsentation af de gennemsnitlige fejlprocenter, compliancegrader og reguleringsbeløb – først for de *tunge* og dernæst for de *lette* borgere. Under overskriften *Compliancekort* vises landkort med regelefterlevelsen på skattecenterniveau. Herefter samles resultaterne for *lette* og *tunge* i et skøn for omfanget af skattegabet blandt borgerne under ét. Til sidst ser vi nærmere på de konstaterede fejltyper og deres fordeling på selvangivelsens hovedposter og underliggende rubrikker.

AFGRÆNSNING OG DEFINITIONER

Med dette afsnit introduceres en stor del af den særlige terminologi, vi anvender. Begreberne forklares derfor ikke løbende i resten af rapporten. Samtidig beskrives her nogle af de valg, vi har truffet i forhold til afgrænsningen af det, vi måler. Også en del af metoden i forhold til beregning af diverse resultater er skitseret.

I det følgende redegøres først for den grundlæggende opdeling mellem *lette* og *tunge* borgere. Herefter introduceres termen *reguleringsbeløb* og sondringen mellem *nettobeløb* og *numeriske* beløb forklares. Derpå beskrives omfanget af de gennemførte kontroller og den overordnede usikkerhed ved resultaterne. Så følger en definition af *fejlfprocenten*, og hvordan denne forholder sig til den traditionelt beregnede *træfprocent*. Dernæst præsenteres complianceskalaen, som SKAT har udviklet for at kunne rangordne skatteydernes evne til at efterleve reglerne. Efter en præsentation af principperne for beregning af vægtede gennemsnit afsluttes afsnittet med en række forskellige skattegabsbegreber. Dette leder frem til en definition af *Skattegabet for borgere* og en beskrivelse af, hvordan vi her beregner det ud fra de opgjorte reguleringsbeløb.

LETTE OG TUNGE BORGERE

Der er skelnet mellem borgere med forholdsvis enkle og borgere med mere komplekse skatteforhold – hhv. de *lette* og de *tunge* borgere.

De *lette* borgere er i høj grad personer på overførselsindkomst og helt almindelige lønmodtagere med indkomster og fradrag, der overvejende indberettes automatisk af tredjepart. De *tunge* borgere omfatter personer med forventet mere komplekse skatteforhold som fx honorar og vederlag i form af visse goder før arbejdsmarkedsbidrag, øvrige fradrag i den personlige indkomst, over-/underskud ved visse skibsprojekter, fortjeneste/tab ved ophør af visse skibsprojekter, udbytte af udenlandske børsnoterede aktier, udbytte af danske unoterede aktier, udenlandsk ejendom, udlejningsejendom osv.

Se appendiks 1 for en mere præcis afgrænsning af, hvem der er henholdsvis lette og tunge. Det fremgår af appendikstabel 1, at med den anvendte definition af lette og tunge borgere, er der 2 798 715 lette borgere og 1 356 673 tunge. Andelen af tunge borgere udgør altså en tredjedel af alle 4 155 388 skattepligtige borgere.

REGULERINGSBELØB – NETTO OG NUMERISK

Når SKAT kontrollerer en skatteydners oplysninger, og der afsløres fejl, ændrer SKAT i det selvangivne beløb. Forskellen på det tidligere og det nye beløb kalder vi for en *regulering*. Når reguleringsbeløbet er positivt – dvs. i SKATs favør – taler vi om en *forhøjelse*. Omvendt kalder vi negative reguleringsbeløb for *nedsættelser*.

Når vi lægger reguleringsbeløbene sammen for alle skatteyderne, kan summen enten fastlægges *numerisk* eller som et *netto*-beløb. Forhøjelserne fratrukket nedsættelserne giver reguleringerne *netto*. Dette er interessant, når fokus er på provenuvirkningerne, men når det drejer sig om at opgøre omfanget af den

manglende regelefterlevelse, er det *numeriske* reguleringsbeløb den relevante størrelse.

Det numeriske reguleringsbeløb findes nemlig ved at lægge forhøjelser og nedsættelser sammen uden brug af fortegn. I stedet for at opgøre en forhøjelse på fx 10 000 kr. og en nedsættelse på 10 000 kr. som et samlet stort rundt nul, indregner det numeriske begreb altså dette som en fejl på 20 000 kr.

KONTROLOMFANG OG USIKKERHEDER

SKATs complianceprojekt på borgersiden omfatter kontrol af i alt 10 729 borgere fordelt over hele landet – henholdsvis 2 719 *lette* og 8 010 *tunge*. Antallet af kontroller er bevidst valgt væsentligt højere blandt de tunge end blandt de lette på trods af, at der i hele befolkningen kun er halvt så mange. Dette skyldes, at vi forventede, at fejlprocenten ville være højere for de tunge. Rent statistisk indebærer det, at man skal bruge en større stikprøve for at opnå samme præcision i resultaterne. Samtidig giver det også god mening at gennemføre størsteparten af kontrollerne, dér hvor der er mest at komme efter.

For både tunge og lette borgere er alle kontrollerne foretaget i region Midt- og Sydsjælland, hvor opgaven har været forankret i SC Korsør. Ved at samle opgaven ét sted i landet er der skabt et stærkt grundlag for, at det nye kontrolkoncept følges på en ensartet måde. Ensartetheden er yderligere understøttet ved, at principperne for de enkelte kontrolhandlinger fra start af har været nøje beskrevet. På denne måde sikrer vi, at de forskelle, vi observerer, er udtryk for reelle forskelle i skatteydernes regelefterlevelse og ikke blot dækker over variation i kontroltilgangen.

Samtidig er alle skatteyderne udvalgt helt tilfældigt og med (stort set) lige mange kontroller inden for hvert skattecenter, jf. appendikstabel 2. Dermed opnås et repræsentativt billede for såvel hele landet, som for regioner og skattecentre for sig. Det er således muligt at udtale sig om den samlede regelefterlevelse på alle disse tre niveauer, men med noget større usikkerhed på skattecenterniveau. Vi koncentrerer os derfor i rapporten primært om resultaterne på det regionale niveau og for landet som helhed.² Generelt er usikkerheden mindre, hvad angår fejlprocenter og compliancegrader, end det er tilfældet for beløbsstørrelserne. Det skyldes, at spredningen i de observerede værdier her er væsentligt større.

Mange steder i det følgende sammenholdes fx fejlprocenter eller gennemsnitlige reguleringsbeløb for forskellige regioner, aldersgrupper eller køn, og der er foretaget en vurdering af om disse forskelle er *signifikante*. I resten af dokumentet anvendes termen *signifikant* om, hvorvidt den observerede forskel, når den testes

² Usikkerhederne på fx fejlprocenterne ligger på **skattecenterniveau** ml. 2.2 og 6.5 pct.point for de lette borgere og ml. 3.2 og 5.1 pct.point for de tunge. For **regionerne** er de tilsvarende usikkerheder, når man ser bort fra København, ml. 1.7 og 2.3 pct.point, hvad angår de lette og ml. 1.5 og 2.0 pct.point. for de tunge. For København er usikkerheden 4.7 pct.point både for lette og tunge. På **landsplan** er usikkerhederne helt nede på 1.0 og 0.9 pct.point for hhv. lette og tunge. I forhold til de relativt små fejlprocenter og den begrænsede variation på skattecenterniveau, bliver usikkerhederne på dette niveau i næsten alle tilfælde for store til at kunne påvise signifikante forskelle, og resultaterne for de enkelte skattecentre er derfor af mindre interesse.

ud fra den relevante statistiske metode (uden andre forklarende variable), findes statistisk signifikant eller ej på 5 pct. signifikansniveau.³ De signifikante resultater kan med andre ord anses for ret robuste. Man bør derfor sætte væsentlig større lid hertil end til de resultater, som ikke er signifikante.

FEJLPROCENT KONTRA TRÆFPROCENT

I det følgende introduceres begrebet *fejlprocenten*. Det er vigtigt, at alle, der anvender resultaterne fra complianceprojektet, er opmærksomme på distinktionen mellem begrebet fejlprocent og den traditionelle term træfprocent.

Hvis der er sket en regulering – positiv eller negativ – taler vi her om en *fejl*. *Fejlprocenten* fremkommer dermed som andelen af det samlede antal sager med fejl i. Fejlprocenten opgøres i relation til hele beskatningsgrundlaget og medregner derfor fejl i såvel den *skattepligtige indkomst* som *aktieindkomsten*.

Når vi ikke benytter ordet *træfprocent*, der traditionelt anvendes i SKAT, skyldes det, at afgrænsningen på flere væsentlige punkter er forskellig fra, hvad man er vant til. At anvende den samme term i den aktuelle fremstilling, ville derfor let kunne give anledning til misvisende tolkninger.

Den traditionelle træfprocent kan ikke umiddelbart sammenlignes med fejlprocenten. Grunden til dette er for det første, at den traditionelle lønmodtagerligning altovervejende har været baseret på SKATs udsøgningssystem for borgere, som tager udgangspunkt i vurderinger af væsentlighed og risici med baggrund i forud fastsatte kriterier. Systemet har skullet sikre, at der blev udsøgt et antal lønmodtagere svarende til den forventede produktion.

Tankegangen har været, at man udvalgte de mest risikofyldte forhold og/eller beløbsmæssigt største ændringer ud fra de ressourcer, der var til rådighed. Da de udsøgte på ingen måde kan antages at være repræsentative, vil træfprocenten klart overvurdere den reelle fejlprocent. Træfprocenten kan således ikke anvendes til sammenligning med fejlprocenten i complianceprojektet.

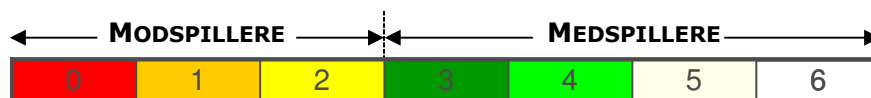
Dertil kommer, at der i complianceregi er foretaget kontrol af en lang række forhold eller specifikke rubrikker, som enten ikke ville være udsøgt via vores traditionelle udsøgningssystemer (fordi de ikke umiddelbart repræsenterer en særlig risiko), eller som den enkelte sagsbehandler ville fravælge ud fra en vurdering af væsentlighed. Det er derfor helt bevidst, at vi i det følgende konsekvent anvender betegnelsen fejlprocent om den relative andel af sager, der resulterer i en skattemæssig regulering.

³ Signifikansniveauet angiver sandsynligheden for, at resultatet er fremkommet ved en tilfældighed. Nulhypotesen er den hypotese, man gerne vil afprøve – fx om compliancegraden er den samme i Nordjylland som for Nordsjælland. Når vi afviser denne hypotese siger vi, at compliancegraderne for de to regioner er signifikant forskellige. Signifikansniveauet er den accepterede sandsynlighed for fejlagtigt at forkaste nulhypotesen, når den i virkeligheden er sand! En afvisning af nulhypotesen er således ikke ensbetydende med, at nulhypotesen er forkert. Det indebærer blot, at man på grundlag af de observerede data ikke mener at kunne opretholde hypotesen. Ved at vælge et lavt signifikansniveau mindsker vi altså risikoen for at drage forkerte konklusioner i form af at afvise en hypotese, der i virkeligheden er sand! Signifikanssandsynligheden er et mål for graden af overensstemmelse mellem data og den opstillede nulhypotese.

SKATs COMPLIANCESKALA

Når sagsbehandlerne har afsluttet sagen, skal vedkommende vurdere, i hvilken grad reglerne er blevet efterlevet. Derved fås en samlet konklusion på revisionen udtrykt i ét tal – *compliancegraden*. Der er tale om en nyetableret form for karaktergivning på en skala fra 0 til 6, hvor et højere tal modsvarer en højere grad af regelefterlevelse, jf. figur 1 nedenfor.

Figur 1. SKATs complianceskala for skatteydernes evne til at efterleve reglerne

Overordnet skelner vi mellem om skatteyderne er *mod-* eller *medspillere*. Til *modspillerne* regnes alle, der bevidst unddrager sig skattebetaling uagtet, om de har forstået reglerne eller ej. Den anden gruppe – *medspillerne* – har viljen til at angive korrekt, men ikke nødvendigvis evnen. Når selvangivelsen for sidstnævnte gruppe ikke er korrekt, vurderes det altså, at der er tale om en ubevidst fejl og ikke egentligt snyd. På complianceskalaen nuanceres opdelingen yderligere i form af i alt 7 forskellige trin. Man kan altså være mod- eller medspiller i større eller mindre grad. Således dækker compliancegraderne 0 til 2 over modspillerne, mens værdierne 3 til 6 omfatter medspillerne. Indplaceringen på skalaen sker ud fra overvejende objektive kriterier.

Et væsentligt formål med skalaen er altså at få et mere eksplicit mål for, i hvilken grad den enkelte skatteyder er med- eller modspiller. Det kan et reguleringsbeløb isoleret set ofte ikke give indtryk af. Ved at sammenligne compliancegrader og reguleringsbeløb med de respektive fejltypen tegnes et billede af indsatsbehovet, og dermed skabes et godt udgangspunkt for at tilrettelægge den fremtidige indsats.

Berer fejlene hovedsageligt på misforståelser eller manglende kendskab til reglerne – høje compliancegrader – kan der være behov for en bedre indsats med information og vejledning eller måske en direkte forenkling af reglerne på området. Hvis der omvendt er tale om bevidst snyd – lave compliancegrader – kan behovet være en målrettet kontrolindsats og brug af sanktioner, eller man kan imødegå adfærden ved at begrænse eller fjerne mulighederne for at snyde. Dette kan fx ske ved lovmæssigt at sikre indberetninger fra tredjepart.

I appendiksfigur 1 findes et procesdiagram, som alle sagsbehandlerne har anvendt i forbindelse med indplaceringen af hver kontrolleret virksomhed på skalaen. Appendiksfigur 2 giver desuden en nærmere beskrivelse af kriterierne for indplacering på de respektive niveauer på complianceskalaen.

Når vi i det følgende sammenligner fx regioner, køn eller aldersintervaller, vil vi ofte referere til gennemsnitlige compliancegrader, der har den store fordel, at de udtrykker niveauet for regelefterlevelsen i ét tal. Det er dog vigtigt, at man husker at være opmærksom på variationen i den underliggende fordeling. Fx giver en fordeling med halvdelen mørk grøn og den anden halvdel knækket hvid

det samme snit på 4,0 som et SC hvor alle er lysegrønne. Samme gennemsnitlige compliancegrad er altså ikke ensbetydende med ens fordelinger!

Bemærk også, at en absolut forskel på blot 0.1 i gennemsnitlig compliancegrad svarer til, at 10% flere af samtlige ligger én kategori forskudt på compliance-skalaen. Selv små afvigelser i de gennemsnitlige compliancegrader mellem fx regioner eller aldersgrupper kan altså godt være væsentlige.

Det er også vigtigt, at fejlprocenter, reguleringsbeløb og compliancegrader bliver set i sammenhæng! Høje fejlprocenter er ikke så alarmerende, hvis de optræder i kombination med høje compliancegrader og/eller små reguleringsbeløb. En sådan situation kan give et fingerpeg om, at der er et behov for information og vejledning!

BEREGNING AF VÆGTEDE GENNEMSNI

Måden, vi har udtaget skatteyderne til stikprøven på, kaldes for *stratificeret tilfældig udvælgelse*. Som nævnt ovenfor indebærer det her, at vi har udtaget lige mange skatteydere til kontrol i hvert skattecenter, hvilket sikrer, at vi får lige stor præcision alle steder. Desuden er borgerne, der indgår i den samlede stikprøve, udtrukket tilfældigt fra hvert skattecenter for sig og ikke fra landets samlede population.

Når vi skal præsentere resultater for SKATs seks regioner eller for landet som helhed, kan vi imidlertid ikke anvende en simpel sum eller gennemsnit af tallene for de enkelte skattecentre, da skattecentre er vidt forskellige i størrelse. For at få et retvisende billede af den faktiske situation på regions- eller landsplan er alle resultater på disse niveauer fastlagt ved at lade resultaterne for de underliggende skattecentre indgå med en forskellig vægt. Som vægte er anvendt den relative andel, som populationen af skatteydere i de respektive skattecentre udgør af den samlede population i være sig regionen eller hele landet.

Det indebærer med andre ord, at regelefterlevelsen for en person i fx København vejer tungere i resultatet for hele landet end den tilsvarende adfærd for en person fra Hjørring, hvor antallet af borgere er væsentligt lavere. Det vægtede gennemsnit bliver dermed repræsentativt for adfærden i landet som helhed.

Bemærk at der skelnes mellem populationen af henholdsvis lette og tunge borgere. I gennemsnitsstørrelser, der er beregnet for fx lette borgere, fastlægges vægtene for hvert skattecenter udelukkende ud fra deres relative andel af populationen af lette borgere og altså ikke af den samlede population af borgere. Gennemsnit for lette og tunge under ét bestemmes herefter som et vægtet gennemsnit af de respektive middelværdier for lette og tunge borgere hver for sig. Som vægte anvendes nu de relative andele af borgerne i hele populationen, der er lette henholdsvis tunge.

I alle tabellerne i rapporten og de tilhørende kommentarer er det de **vægtede** antal, gennemsnit eller sumstørrelser, som er vist, såfremt der ikke eksplicit er angivet andet. Det faktiske antal af kontroller, der ligger til grund for resultaterne, er opgjort i appendikstabel 2 fordelt på skattecentre og lette og tunge borgere.

SKATTEGABET

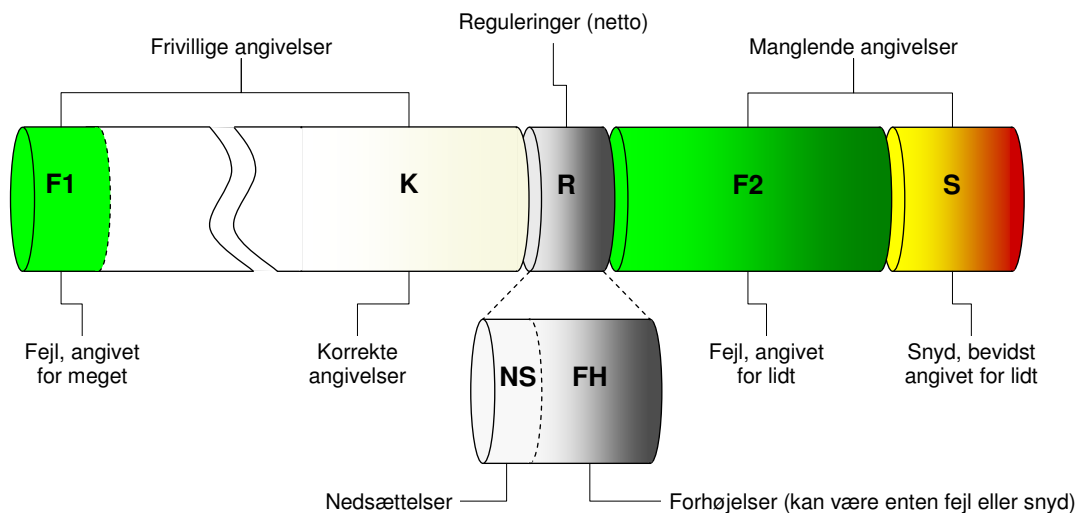
Blandt borgere og virksomheder er der mange, der efterlever skattereglerne fuldt ud, men der er også skatteydere, der ikke kender reglerne tilstrækkeligt, og andre igen, der mangler evnen eller viljen til at efterleve dem. Derved opstår der et gab mellem det, folk rent faktisk selvangiver og ender med at betale i skat, og det, de burde have gjort. Dette gab omtales ofte som skattegab. Definitionen er imidlertid ikke særlig præcis.

DET TOTALE SKATTE- OG AFGIFTSGAB

Man kan opgøre gabet i forhold til beskatningsgrundlaget eller i forhold til provenuet – svarende til en opgørelse før eller efter skat. På linie med hidtidig dansk forskning har vi valgt at opgøre skattegab ud fra beskatningsgrundlaget. Det er samtidig det klart enkleste.⁴ Måler man gabet fra betalingssiden og ikke fra angivelsessiden, bør man desuden tage stilling til, om – og i givet fald hvordan – man skal indregne restancer, der jo kan stamme fra skatter relateret til flere forskellige indkomstår.

Selvangivelserne – eller blot angivelser – består af automatiserede indberetninger fra tredjepart om skatteydere indkomster og fradrag samt af skatteydere egne ændringer og tilføjelser hertil. I figur 2 nedenfor er illustreret, hvordan selvangivelser fordeler sig dels på ”frivillige” bidrag, dels på reguleringer foranlediget af SKATs kontroller og endelig indkomster, der burde være selvangivet, men som ikke bliver det og ikke efterfølgende fanges af SKATs kontrolindsats.

Figur 2. Selvangivelse af skatteydernes samlede indkomster og fradrag

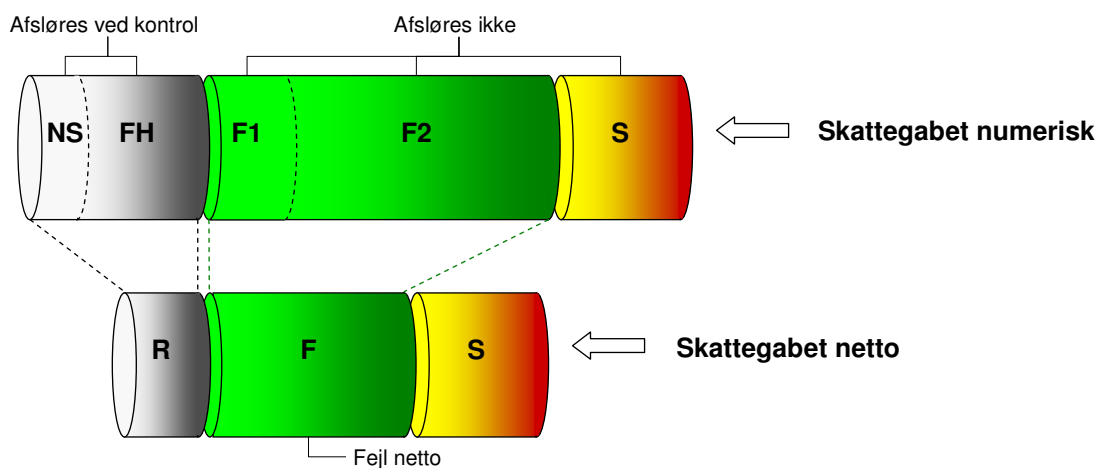
De frivillige angivelser er langt hovedparten af det samlede beløb og består næsten udelukkende af en meget stor blok af korrekte angivelser (K). I overensstemmelse med complianceskalaen er bidraget herfra farvet hvidt. Bemærk den

⁴ Det er enkelt at summere angivelser til et samlet beskatningsgrundlag – det man kan kalde for skattebasen – men for at kunne opgøre effekten på provenuet, skal man kende den gennemsnitlige effektive skattesats for den undtagne del af den skattemæssige indkomst for hele økonomien. Eller alternativt skal man kunne beregne skatteværdien for hver enkelt borger, der ikke har fulgt reglerne 100 pct., hvilket ikke er helt enkelt.

brudte flade, der blot skal vise, at bidraget herfra er meget større end, hvad den fysiske størrelse tilsiger. Tegningen er i øvrigt ikke målfast. I de frivillige angivelser indgår også en række indberetninger, der øger skattebasen, fordi indkomsten fejlagtigt er sat for højt, eller et eller flere retmæssige fradrag ikke er udnyttet (**F1**). Dette betragtes helt og holdent som fejl, da det næppe er udtryk for en bevidst adfærd, at skatteyder på den måde får ”snydt” sig selv.

Som en del af de angivelser, der rent faktisk opgøres, er de reguleringer, som foretages på SKATs initiativ. Forhøjelserne (**FH**) fratrukket nedsættelserne (**NS**) giver reguleringerne netto (**R**). Der er anvendt en gråskala, da reguleringerne kan være foretaget såvel blandt medspillere som modspillere. Endelig har vi de indkomster, der i strid med reglerne ikke selvangives og desuden ikke opdages af SKAT. Disse manglende angivelser består dels af fejl (**F2**) og dels af egentligt snyd (**S**), hvor skatteyderne bevidst angiver for lidt. Med udgangspunkt i elementerne fra figur 2 er skattegabet vist i figur 3.

Figur 3. Skattegabet opgjort numerisk og netto

Skattegabet er altså den teoretiske sum af de foretagne reguleringer, samt fejl og snyd, som ikke afløres. Vi opgør gabet enten numerisk eller netto. I netto-begrebet modregnes beløb, der er angivet for meget, i de beløb, der er angivet for lidt. Det numeriske skattegab har fokus på den samlede mangel på regelefterlevelse og lægger derfor forhøjelser og nedsættelser sammen uden brug af fortegn. I stedet for at opgøre én mia. kr. for meget og én mia. kr. for lidt som et samlet stort rundt nul, indregner det numeriske begreb altså dette som en fejl på to mia. kr.

Skattegabet er en vanskelig størrelse at opgøre og i praksis umuligt at måle helt præcist. I sagens natur har SKAT ikke fuld information om, hvor meget skatteyderne har angivet for lidt og har ikke mulighed for at kontrollere alle skatteydere i hele landet hvert år.

Der findes overordnet set flere forskellige tilgange til at opgøre skattegabet, men fælles for dem alle er, at man er nødt til at foretage nogle kompromisser i forhold til det, målingen burde omfatte, og det, som i praksis er muligt at få med. Når man diskuterer forskellige opgørelser af skattegabet, skal man derfor være meget

præcis med afgrænsningen. Hvilke typer af skatteydere og skattearter er indeholdt i gabet, og hvilke er ikke?

Mere præcist, definerer vi herefter *det totale skatte- og afgiftsgab* således

Det totale skatte- og afgiftsgab er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige borgere og virksomheder – er selvangivet i skat, moms, told og punktafgifter, og det beløb, der burde være angivet, såfremt disse skatteydere havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

Opgørelsen af det totale skatte- og afgiftstab foretages som tidligere nævnt før skat, hvilket også ses af, at det opgøres i forhold til selvangivelserne og ikke ud fra betalingerne. Afgrænsningen er den bredest tænkelige og det totale skatte- og afgiftsgab omfatter altså alle typer af skatteydere samt alle former for skatter og afgifter. Det er samtidig den størrelse, SKAT søger at nedbringe, når indsatsen tilrettelægges. Det totale skatte- og afgiftsgab kan opgøres netto eller numerisk, men hvis ikke det fremgår eksplicit, vil det være nettobegrebet, der menes.

DEKOMPONERING AF DET TOTALE SKATTE- OG AFGIFTSGAB

Skatteyderne kan overordnet opdeles i tre typer

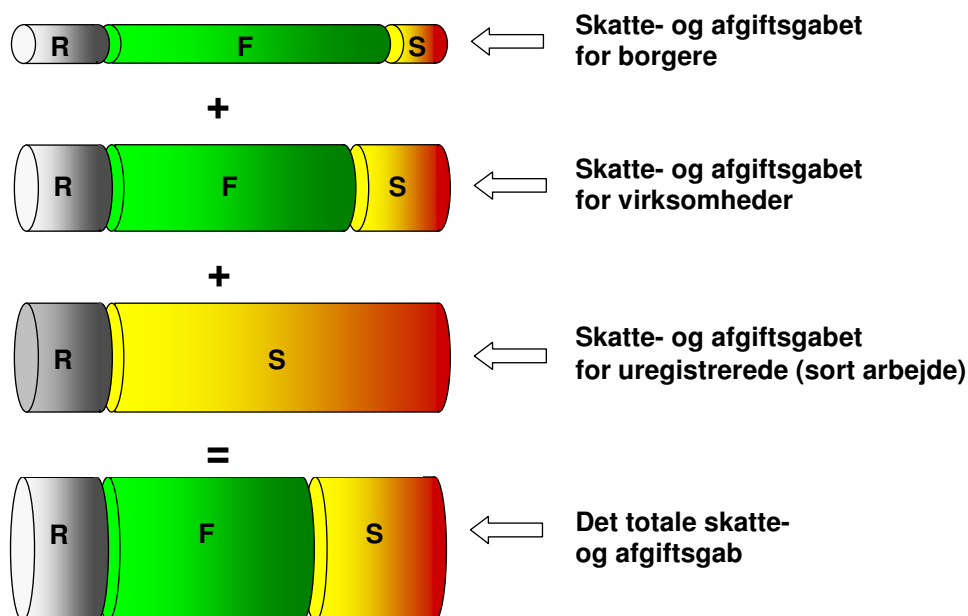
1. Borgere – lønmodtagere og personer på overførselsindkomst
2. Virksomheder – fx selskaber og selvstændige erhvervsdrivende
3. Uregistrerede – dels personer, der opholder sig og arbejder i Danmark uden myndighedernes kendskab og dels personer, der de facto driver uregistreret virksomhed ved at udføre sort arbejde

Vi anvender termen *borgere* for den første gruppe, da ordet *personer* – i skatte-teknisk forstand – omfatter såvel modtagere af løn- og overførselsindkomst som personligt erhvervsdrivende. De selvstændige er i stedet for indeholdt i gruppe 2, der omfatter alle typer af virksomheder. Dette skel mellem borgere og virksomheder anvendes konsekvent i resten af papiret.

Den tredje og sidste gruppe af skatteydere består af alle de uregistrerede. En person på overførselsindkomst eller en lønmodtager, der arbejder sort i sin fritid, driver per definition selvstændig virksomhed og er som sådan ikke at betragte som borger uagtet, at denne person evt. modtager løn- eller overførselsindkomst ved siden af indtægten fra det sorte arbejde.

På den måde dækker de tre typer tilsammen alle skatteydere uden at overlape hinanden. Dermed bliver det muligt at opdele skattegabet i bidrag fra hver af de tre slags skatteydere, jf. figur 4. Det totale skatte- og afgiftsgab er altså summen af skatte- og afgiftsgabet fra henholdsvis borgere, virksomheder og uregistrerede.

Figur 4. Det totale skatte- og afgiftsgab fordelt på typer af skatteydere

Af figuren fremgår det, at fordelingen på fejl og snyd er noget forskellig for de tre grupper. Særligt bør man bemærke, at alle uregelmæssigheder i forbindelse med de uregistrerede betragtes som bevidst snyd.

Som nævnt i definitionen af det totale skatte- og afgiftsgab er indeholdt både skat, moms, told og punktafgifter. Gabet kan dermed dekomponeres i endnu en dimension, som det er gjort i tabel 1.

Tabel 1. Det totale skatte- og afgiftsgabs bestanddele. Skatteydere og -arter

	Borgere		Virksomheder				Uregistrerede	
	Lette borgere	Tunge borgere	Selskaber > 250 ansatte	Selskaber 0-250 ansatte	Selvstændige erhvervsdrivende	Øvrige virksomheder	Uregistrerede virksomheder	Udlændinge i DK uden tilladelse
Skat	Green	Green		Green	Green			
Moms	Hatched	Hatched		Green	Green			
Afgift	Hatched	Hatched						
Told	Hatched	Hatched						

Note: *Selskaber* omfatter såvel aktie- og anpartsselskaber som interessent- og kommanditskaber. Derudover indeholder selskaber også andelsforeninger. *Øvrige virksomheder* indeholder fx med den her valgte afgrænsning offentlig virksomhed m.v..

De grønne felter er de områder, der belyses ved hjælp af complianceundersøgelsen. Gabet for de uregistrerede er således ikke belyst, men for de registrerede virksomheder er nogle af de væsentligste komponenter belyst med både skatte- og momsdelen for alle selvstændige erhvervsdrivende og for selskaber med op til 250 ansatte.

Borgerdelen er dækket nogenlunde ind, da unddragelse med moms, afgift og told ikke er lige så relevant for borgernes vedkommende – heraf de skraverede felter. I disse kategorier er det hovedsageligt ulovlig indførsel af varer til eget forbrug, der tæller. Er der omvendt tale om videresalg af indførte varer med fortjeneste for øje, som ikke selvangives, er der de facto tale om uregistreret virksomhed, og det hører således til i opgørelsen af gabet for de uregistrerede.

I denne rapport koncentrerer vi os om den del af det totale skatte- og afgiftsgab, der alene vedrører **skat** på borgerne – vi kalder det for *Skattegab for borgere*. Mere præcist definerer vi det som følger

Skattegab for borgere er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige borgere – er selvangivet i skat, og det beløb, der burde være angivet, såfremt borgerne havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

Skattegab for borgere opgøres i tråd med det totale skatte- og afgiftsgab før skat.

Skattegab for borgere er en ægte delmængde af *skatte- og afgiftsgab for borgere*. I tabel 1 omfatter *Skattegab for borgere* præcis de to grønne felter øverst til venstre, mens *skatte- og afgiftsgab for borgere* tillige inkluderer de seks skraverede felter.

BEREGNING AF SKATTEGABET FOR BORGERE UD FRA COMPLIANCEUNDERSØGELSEN

Ovenfor er defineret, hvad vi opfatter ved skattegab for borgere. Hvordan måler vi det så? Der er generelt flere tilgange til at opgøre skattegab. Overordnet set skelner man typisk i skatteadministrationerne rundt omkring i verden mellem en *top-down*- og en *bottom-up*-tilgang.⁵

En form for *top-down* metode tager sit udgangspunkt i makrodata – tal for økonomien som helhed. De personlige indkomster, som de fremstår i nationalregnskaberne, sammenlignes med de tilsvarende tal fra skattemyndighedernes registre for på denne måde at identificere inkonsistens. Disse diskrepanser kan så lægges sammen til et samlet mål for skattegab.

Bottom-up-metoden hedder sådan, fordi den så at sige opgør gabet nedefra og op. Fejl og snyd fastlægges på individniveau for et repræsentativt udsnit af borgere, og resultaterne skaleres derefter til et samlet beløb for hele befolkningen. Det er denne tilgang, som er udgangspunkt for opgørelsen af skattegab for borgerne, som præsenteres senere i denne rapport.

⁵ I forskningsverdenen skelnes ofte mellem direkte og indirekte metoder. Som en indirekte metode kan nævnes nationalregnskabsmetoden, mens kontroller af tilfældigt udvalgte borgere og virksomheder betegnes som en direkte metode.

Med udgangspunkt i de 10 729 gennemførte kontroller opgøres for hvert skattecenter et gennemsnitligt reguleringsbeløb for lette og tunge borgere hver for sig. Herefter ganges de to gennemsnitsbeløb for hvert skattecenter med de respektive populationer af lette henholdsvis tunge borgere i skattecentret. Beløbene for lette og tunge kan nu lægges sammen til et samlet beløb for alle borgere i skattecenteret, og regionstallene konstrueres simpelt ved at summere over skattecentrene i hver region. Beløbet for hele landet findes til slut ved blot at lægge tallene for de seks regioner sammen. Dette giver et troværdigt billede af omfanget for hele landet, netop fordi resultaterne for de enkelte skattecentre er repræsentative på grund af den stratificerede tilfældige udvælgelse.

Da opgørelsen her baserer sig på et meget stort antal kontroller opnås en forholdsvis høj præcision i opgørelsen. Desuden giver bottom-up-metoden principielt mulighed for at dekomponere resultaterne i mange forskellige dimensioner – fx efter køn, alder, skattecenter, region, indkomst, compliancegrader osv. Dette er ikke muligt med top-down tilgangen. Endelig har vi her et unikt materiale med registrering af fejltypen koblet til alle gennemførte reguleringer. På den måde er det sågar muligt at underopdele skattegabet på forskellige fejltypen, hvilket er meget værdifuldt i forhold til den fremtidige ressourcedisponering og indsatsplanlægning.

Dette afslutter afsnittet om afgrænsninger og definitioner, og vi går nu videre til at se på selve resultaterne.

COMPLIANCEGRADER, FEJLPROCENTER OG REGULERINGSBELØB

I det følgende belyses regelefterlevelsen ved gennemsnitlige compliancegrader, fejlprocenter og reguleringsbeløb fordelt på regioner, køn og aldersgrupper for henholdsvis tunge og lette borgere. Udover de gennemsnitlige størrelser vises også fordelingen af beløbsstørrelserne og compliancegraderne. Resultaterne præsenteres først for de tunge borgere og dernæst for de lette.

REGELEFTERLEVELSEN – TUNGE BORGERE

Tabel 2 viser resultaterne af compliancekontrollerne for de tunge borgere. I gennemsnit for hele landet var der fejl i 14 pct. af sagerne for de tunge borgere. Fejlprocenten er højest i København med 18 efterfulgt af resten af Sjælland, hvor fejlprocenten er 15. Den laveste fejlprocent på kun 10 findes i Nordjylland. Forskellene er klart signifikante.⁶ Mere specifikt er andelen af fejl markant højere øst for Storebælt end i resten af landet – hhv. 16 og 12 pct. Forskellen er også her klart signifikant.

Tabel 2. Fejl pct., numerisk reguleringsbeløb og rating for tunge borgere fordelt på regioner

Region	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.	Rating	Kontroller
	– Procent –		— Gennemsnit —		Antal
København	81.6	18.4	19.0	5.43	848
Midt- og Sydsjælland	84.9	15.1	21.5	5.53	1 238
Midtjylland	85.6	14.4	18.5	5.54	1 666
Nordjylland	90.5	9.5	17.2	5.65	1 092
Nordsjælland	85.0	15.0	15.4	5.50	1 379
Syddanmark	88.0	12.0	14.2	5.60	1 787
I alt	86.2	13.8	17.5	5.55	8 010

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. Appendikstabel 3 viser fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for tunge borgere fordelt på de enkelte skattecentre.

Når ønsket er at opgøre det samlede beløbsmæssige omfang af skatteyderes manglende regelefterlevelse, bør man som tidligere nævnt medtage alle forskelle på, hvad folk har selvangivet, og hvad de burde have selvangivet, hvis reglerne var fulgt til punkt og prikke – uanset om fejlen er i SKATs favør eller om skatteyderen skal have penge tilbage. Vi anvender derfor det *numeriske*

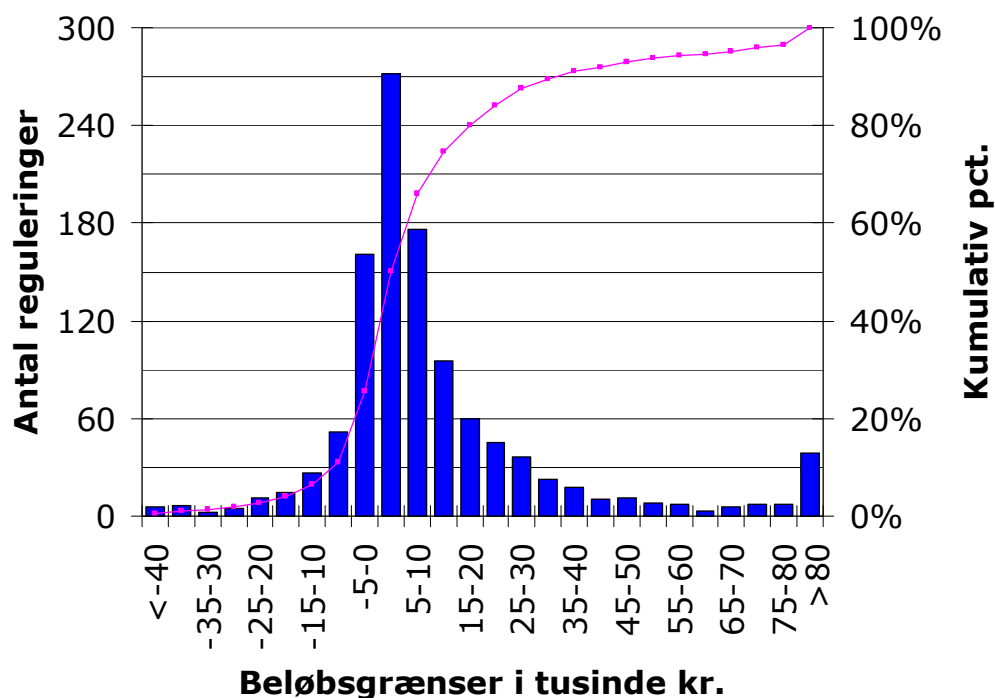
⁶ Rent teknisk er der foretaget et χ^2 test (med 5 frihedsgrader) på 5-pct. niveau for, om andelen af fejl er ensartet i de forskellige regioner. Da hypotesen må afvises, kan det konkluderes, at der er signifikant forskel mellem regionerne. Det er samme princip, der ligger til grund, ved alle test i rapporten her.

reguleringsbeløb, der findes som summen af positive og negative reguleringsbeløb – forhøjelser og nedsættelser – uden hensyn til fortegnene.⁷ Interesserer man sig for provenuvirkninger, vil det være mere relevant at se på netto-reguleringerne – forhøjelser minus nedsættelser – der giver den samlede ændring i beskatningsgrundlaget.

For hele landet er det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb opgjort til 18 tkr., men svinger mellem 21 tkr. i Midt- og Sydsjælland, hvor beløbet er størst og 14 tkr. i Syddanmark, hvor det er mindst. Forskellene i reguleringsbeløbene er imidlertid ikke signifikante.

Figur 5 viser den faktiske fordeling af alle de gennemførte reguleringer efter beløbets størrelse. Antallet af reguleringer er illustreret med stolperne (værdiaksen til venstre), mens den s-formede kurve er den kumulerede hyppighed i procent (værdiaksen til højre).

Figur 5. Fordeling af reguleringsbeløb for tunge borgere (histogram)

Fordelingen er koncentreret om intervallet 0 til 5 tkr. (*modus*), hvor en fjerdedel af alle reguleringer er foretaget. Halvdelen af alle reguleringer ligger under 5 tkr. (*medianen*) og resten tilsvarende over. Samlet udgør beløbsstørrelser over 20 tkr. præcis 20 pct. af det totale antal reguleringer. Fordelingen er tydeligt *højreskæv*.

⁷ En regulering for én skatteyder på -5 000 kr., og +10 000 kr. for en anden giver +7 500 kr. i snit numerisk. Det er dog kun på tværs af sagerne, vi fjerner fortegnet og ikke på den enkelte sag. Hvis en skatteyder har en ændring på -5 000 kr. og en anden på +10 000 kr. medtages for denne skatteyder et reguleringsbeløb på +5 000 kr. til det samlede numeriske gennemsnit. Samtidig skal det bemærkes, at gennemsnittet udelukkende beregnes blandt de sager, hvor regulering gennemføres og altså ikke blandt samtlige kontroller. Disse principper gælder overalt, hvor vi opgør det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb, såfremt der ikke eksplicit er anført andet.

Bemærk at den meget store stikprøve af tunge borgere sikrer en meget ”glat” fordeling – selv ude i halerne af fordelingen. De yderste intervaller ”<-40” og ”>80” udgør henholdsvis 0.5 og 3.5 pct. Bemærk også, at intervallet her er meget bredt og betydeligt større end de 5 tkr., som hver af de øvrige stolper repræsenterer.

Blandt de sager, hvor der er sket en regulering, er beløbet sat ned i 26 pct. af tilfældene, dvs. her har borgeren betalt for meget i skat, jf. tabel 3. I de resterende tilfælde er der sket en forhøjelse af skattepligtig indkomst eller aktieindkomsten.

Tabel 3. Regulering op eller ned samt numerisk reguleringsbeløb for tunge borgere

Regulering	Andel	Numerisk reg.beløb i tkr.	Reguleringer
	<i>Procent</i>	<i>Gennemsnit</i>	<i>Antal</i>
Ned	25.7	8.8	285
Op	74.3	20.6	824
I alt	100.0	17.5	1 109

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst.

I gennemsnit var det numeriske reguleringsbeløb for de tunge borgere, der fik sat indkomsten ned, på 9 tkr. mod 21 tkr. for dem, der blev forhøjet. Forskellen i reguleringsbeløbene er signifikant.

I tabel 4 er opgjort den gennemsnitlige compliancegrad for de tunge borgere fordelt på regioner, og for hver region er angivet den relative fordeling ud på complianceskalaens syv niveauer fra 0 til 6.

Tabel 4. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region for tunge borgere

Region	Rating (procentvis andel)							Gns. rating	Kontroller <i>Antal</i>
	0	1	2	3	4	5	6		
København	0.4	0.7	1.1	9.4	7.5	3.4	77.5	5.43	848
Midt- og Sydsjælland	0.2	0.2	0.9	7.7	5.9	6.2	79.0	5.53	1 238
Midtjylland	-	0.3	1.0	7.3	6.3	6.1	79.0	5.54	1 666
Nordjylland	0.1	0.2	1.0	5.1	3.2	7.5	82.9	5.65	1 092
Nordsjælland	0.1	-	0.8	7.4	6.8	10.1	74.7	5.50	1 379
Syddanmark	0.0	0.2	1.1	4.2	7.2	7.4	79.9	5.60	1 787
I alt	0.1	0.2	1.0	6.6	6.2	7.0	78.8	5.55	8 010

Note: Når der i en region ikke er nogen sager med en given rating, så er der i tabellen angivet ”-”, hvorimod 0.0 betyder, at der er en andel større end nul men ikke nok til at runde op til 0.1.

Compliancegraden ligger som gennemsnit betragtet meget flot, når man ser på landet som helhed. Her er tallet 5.55, hvilket altså svarer til et sted nogenlunde midt mellem *snehvid* og *knækket hvid*.

Ser man på den underliggende fordeling på de forskellige trin på skalaen – den nederste række i tabellen – er næsten fire femtedele helt hvide svarende til ratingen 6, mens der falder nogenlunde lige mange – 6-7 pct. – i hver af kategorierne fra 3 til 5. Det interessante er, at det på landsplan kun er godt 1 pct. af de tunge borgere, der – efter kontrollen er gennemført – er blevet betegnet som decideret modspillere og dermed har opnået en compliancegrad på 2 eller lavere. Af disse er det endda langt hovedparten, der er placeret i det lysegule segment. Når man sammenholder med, at det næsten er hver syvende af de tunge borgere, der har fejl i selvangivelsen, så er det tydeligt, at den klart overvejende del af disse fejl ikke er alvorlige.

Variationen i den gennemsnitlige compliancegrad på tværs af regionerne er ganske beskedne, som det også fremgår af tabellen. Den laveste og den højeste regelefterlevelse er opnået i København og Nordjylland, hvor compliancegraderne er henholdsvis 5.43 og 5.65. Sammenligner man den underliggende fordeling på complianceskalaen for disse to regioner, er mønstret nu ganske klart på trods af den beskedne forskel. Andelen, der har opnået en rating på 5 eller 6 ligger for begges vedkommende 4-5 procentpoint højere i Nordjylland, mens København ligger højere på alle øvrige skalatrin – særligt på de grønne trin – 3 og 4 – hvor København på begge trin ligger godt 4 procentpoint over Nordjylland.

Yderligere kan man bemærke, at Nordsjælland med 75 pct. har den laveste andel af sager, der får betegnelsen *snehvid*. Til gengæld er de klart bedst repræsenteret i kategorien *knækket hvid* med en andel på 10 pct. af sagerne. Samlet set ligger Nordsjælland således kun marginalt dårligere end landsgennemsnittet.

Betragter man øst og vest, hver for sig, fremgår det, at man på Sjælland akkurat har de tre laveste regionale compliancegrader, mens man omvendt har de tre højeste vest for Storebælt. Forskellene er dog ret beskedne. Øst for Storebælt kan den vægtede gennemsnitlige compliancegrad beregnes til 5.50 mens den for resten af landet ligger på 5.59 (fremgår ikke af tabellen).

I tabel 5 er fejlprocenten, det numeriske reguleringsbeløb samt compliancegraden for de tunge borgere fordelt på køn og alder. Som det ses, er fejlprocenten hele 5 procentpoint højere for mænd end for kvinder eller sagt på en anden måde, så er den næsten en halv gang større. Denne forskel er da også klart signifikant.

Det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb pr. gennemført regulering er ligeledes højere for mændene end for kvinderne – knap en fjerdedel større. Denne forskel er dog ikke signifikant. Indregnes forskellen i træfprocenten ved at opgøre det gennemsnitlige reguleringsbeløb blandt samtlige sager og ikke blot blandt, de hvor regulering er foretaget, bliver resultatet 3.1 tkr. for mændene og 1.7 tkr. for kvinderne (ikke vist i tabellen). Det er en forskel på mere end 80 procent. I gennemsnit for kvinder og mænd for alle sager – uanset om der er fejl eller ej – er den numeriske regulering på 2.4 tkr.

Forskellen på mænd og kvinder afspejles også i nogen grad i den gennemsnitlige compliancegrad. Når forskellen trods alt ikke er større, kan det hænge sammen med, at de store beløb og højere fejlprocenter fremkommer, fordi mændene inden for segmentet af tunge borgere ligger i den tungeste ende i forhold til kvinderne. De har mere komplekse indkomstforhold og større formuer, og for

ægtepar er den fælles formue måske i højere grad registreret i mandens navn. Der er altså fortsat i langt overvejende grad tale om fejl og ikke snyd, selv om disse fejl optræder oftere og i større omfang blandt mændene.

Tabel 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for tunge borgere fordelt på køn og alder

	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.	Rating	Kontroller
	– Procent –		— Gennemsnit —		Antal
Køn					
Kvinde	88.9	11.1	15.3	5.63	3 803
Mand	83.7	16.3	18.9	5.48	4 207
Alder					
0-19	96.7	3.3	16.3	5.83	174
20-29	83.6	16.4	15.1	5.48	783
30-39	84.5	15.5	15.2	5.51	1 364
40-49	84.2	15.8	19.5	5.49	1 604
50-59	85.2	14.8	15.4	5.51	1 410
60-69	86.4	13.6	20.0	5.53	1 275
70+	91.0	9.0	20.4	5.72	1 399
I alt	86.2	13.8	17.5	5.55	8 010

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering.

Fra en tidligere spørgeskemaundersøgelse – foretaget af Rockwool Fondens Forskningsenhed i 2004/2005 – ved vi, at forskellen mellem kønnene er langt større for så vidt angår udførelsen af sort arbejde, som vi ikke har med her. Knap 30 pct. af mændene i undersøgelsen sagde, de havde udført sort arbejde inden for det sidste år, mens den tilsvarende andel blandt kvinderne kun udgjorde knap 12 pct., jf. *Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed. April 2006.*

Det fremgår også af tabel 5, at andelen af fejl falder med stigende alder, hvis der ses bort fra de 0-19 årige. Jo ældre folk bliver, jo mindre bliver sandsynligheden altså for, at der begås fejl. Dette forhold er klart signifikant. Et lignende mønster genfinder Rockwool Fondens Forskningsenhed for så vidt angår sort arbejde, der også falder med stigende alder, jf. *Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed. April 2006.*

Måles regelefterlevelsen ved compliancegraden er alle de erhvervsaktive aldre fra 20 til 69 år nogenlunde lige efterrettelige og det på et ret højt niveau. Billedet er endog noget bedre for den yngste og den ældste aldersgruppe. Når de 0-19 årige har så lave fejlprocenter, skyldes det formentlig, at mange af dem har meget enkle indkomstforhold eller er ”administreret” af sine forældre.

REGELEFTERLEVELSEN – LETTE BORGERE

Tabel 6 viser resultaterne af compliancekontrollerne for de lette borgere. I gennemsnit for hele landet blev der konstateret fejl i 5 pct. af sagerne, hvilket som forventet er markant lavere sammenlignet med de tunge borgere. Det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb blandt de lette borgere er på knap 23 tkr., når der ses bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1.7 mio. kr.

Tabel 6. Fejlprocent, numerisk reg.beløb og rating for lette borgere fordelt på regioner

Region	Ej fejl		Numerisk reg.beløb i tkr.	Rating	Kontroller
	– Procent –	Fejl			
	— Gennemsnit —				Antal
København	94.4	5.6	20.0	5.84	388
Midt- og Sydsjælland	92.6	7.4	26.5	5.77	413
Midtjylland	97.0	3.0	16.1	5.90	549
Nordjylland	95.6	4.4	31.2	5.86	312
Nordsjælland	94.2	5.8	14.4	5.84	472
Syddanmark	94.5	5.5	27.1	5.86	585
I alt	94.8	5.2	22.7	5.85	2 719

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. I beregningen af det gennemsnitlige reguleringsbeløb er der set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1,7 mio. kr., som ellers ville påvirke det gennemsnitlige reguleringsbeløb markant. Appendikstabel 4 viser fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for lette borgere fordelt på de enkelte skattecentre.

Det fremgår videre af tabel 6, at fejlprocenten og det gennemsnitlige reguleringsbeløb er lavest i Midtjylland. Her er der hele 97 pct., der har været helt fejlfrie. Den højeste fejlprocent findes i Midt- og Sydsjælland, hvor reguleringsbeløbet også er højt – dog ikke så højt som Nordjylland, der med 31 tkr. ligger højt og er over det dobbelte af de 14 tkr. for Nordsjælland i bunden. Der er altså ikke nogen entydig sammenhæng mellem det numeriske reguleringsbeløb og fejlprocenten på tværs af regionerne.

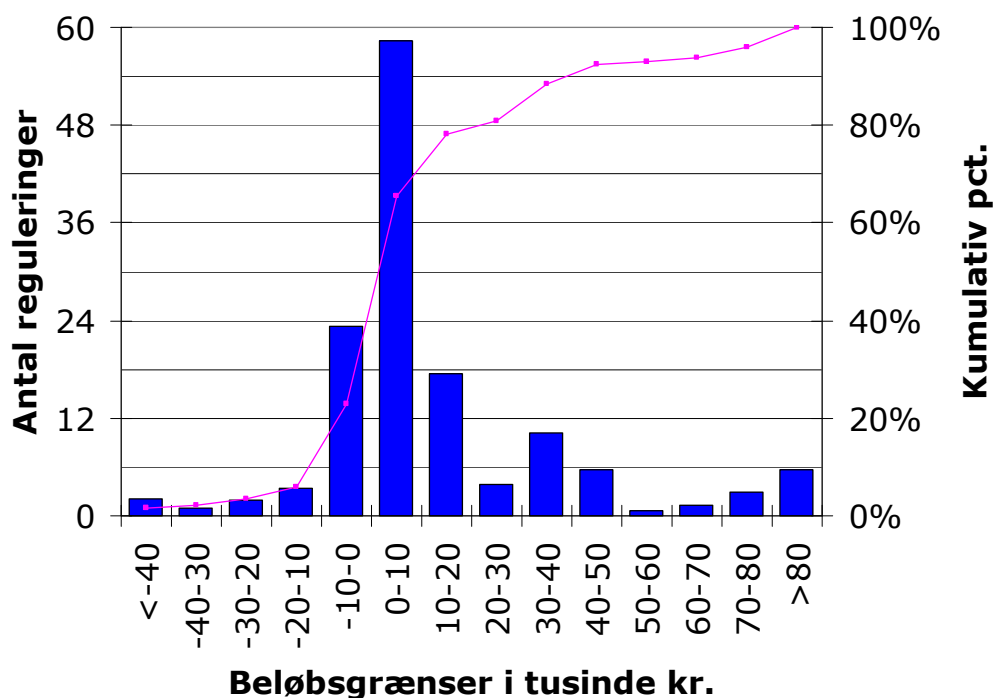
Omvendt finder man et tydeligt mønster, når man ser på fejlprocenten alene. De tre højeste regionale fejlprocenter er koncentreret på Sjælland, og forskellen i andelen af fejl øst for Storebælt kontra resten af landet er da også hele 2 procentpoint – med henholdsvis 6 og 4 pct. fejl (ikke vist i tabellen). Forskellen er signifikant.

Der vil i de kommende analyser blive set nøjere på, hvordan eventuelle forskelle på tværs af regionerne med hensyn til fx indkomststørrelser, uddannelsesmønstre, socioøkonomisk fordeling m.m. kan have betydning for de observerede fejlprocenter. En sådan analyse vil naturligvis også omfatte de tunge borgere.

Den faktiske fordeling af alle de gennemførte reguleringer blandt lette borgere opgjort efter beløbsstørrelser er vist i figur 6.

Fordelingen er som for de tunge borgere koncentreret om det første positive interval fra 0 til 10 tkr. (*modus*).⁸ Her er 42 pct. af alle reguleringer foretaget. *Medianen* er igen præcis 5 tkr., mens beløbsstørrelser over 20 tkr. udgør 22 pct. af antal reguleringer i alt, hvilket overraskende er en smule mere end blandt de tunge.

Figur 6. Fordeling af reguleringsbeløb for lette borgere (histogram)

Fordelingen er også for de lette borgere højreskæv, men er ikke helt så ”glat”, som den tilsvarende fordeling for tunge borgere. Dette hænger i høj grad sammen med den mindre stikprøve og lavere fejlprocent, der samlet giver færre antal reguleringer. De yderste intervaller ”<-40” og ”>80” udgør hhv. 1.5 og 4.1 pct., men bemærk at intervallerne her er meget bredere end de 10 tkr., som hver af de øvrige stolper repræsenterer.

Af tabel 7 fremgår det, at der er sket en nedsættelse af den skattepligtige indkomst i knap en fjerdedel af sagerne og en tilsvarende forhøjelse i de øvrige godt tre fjerdedele af sagerne. Dette mønster er stort set identisk med billedet fra kontrollerne af de tunge borgere – dog med lidt færre nedsættelser relativt blandt de lette, jf. tabel 3 og tabel 7.

Det er ikke blot oftere, at den skattepligtige indkomst reguleres op end ned. Det er også væsentligt større beløb. Således er forhøjelsen i snit på 27 tkr., mens den tilsvarende regulering ned var på 10 tkr. Forskellen er imidlertid ikke signifikant.

⁸ Bemærk at intervallerne i forhold til figur 5 er øget til 10 tkr., da der kun er en ottendedel så mange observationer (reguleringer) blandt de lette som blandt de tunge.

Tabel 7. Regulering op eller ned samt numerisk reguleringsbeløb for lette borgere

Regulering	Andel	Numerisk reg.beløb i tkr.	Reguleringer
	<i>Procent</i>	<i>Gennemsnit</i>	<i>Antal</i>
Ned	23.0	9.6	32
Op	77.0	26.6	106
I alt	100.0	22.7	138

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. Der er set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1.7 mio. kr., da den påvirker det gennemsnitlige reguleringsbeløb markant.

Tabel 8 viser den gennemsnitlige compliancegrad for de lette borgere fordelt på regioner. For hver region er desuden angivet den relative fordeling af complianceskalaens værdier fra 0 til 6.

Tabel 8. Fordeling af compliancegraderne fra 0 til 6 for hver region for lette borgere

Region	Rating (procentvis andel)							Gns. rating	Kontroller <i>Antal</i>
	0	1	2	3	4	5	6		
København	-	-	-	1.1	4.5	3.4	91.0	5.84	388
Midt- og Sydsjælland	-	0.5	1.0	2.0	3.7	3.3	89.5	5.77	413
Midtjylland	-	0.3	0.4	1.0	0.9	2.1	95.3	5.90	549
Nordjylland	-	0.7	-	0.9	2.3	2.8	93.2	5.86	312
Nordsjælland	-	0.3	0.4	1.6	3.2	2.2	92.5	5.84	472
Syddanmark	-	-	0.5	1.6	3.5	0.5	93.9	5.86	585
I alt	-	0.2	0.4	1.4	3.0	2.2	92.8	5.85	2 719

Note: Når der i en region ikke er nogen sager med en given rating, så er der i tabellen angivet ”-”, mens 0.0 betyder, at andelen er positiv, men ikke helt 0.1.

Compliancegraden på 5.85 i gennemsnit for hele landet er høj! Vi er med andre ord meget tæt på den fuldkomne regelefterlevelse for denne gruppe af borgere, og ligger tilmed 0.3 point højere i forhold til gennemsnittet for de tunge borgere. Den gennemsnitlige compliancegrad for alle skatteydere under ét er 5.7.

Den underliggende fordeling på de forskellige compliancegrader viser, at hele 93 pct. af de lette borgere er bedømt til at være i den *snehvide* kategori. Ud af de 2 719 kontroller i alt blev der ikke fundet nogen *røde* sager og blot 0.6 pct. i modspillersegmentet som helhed. Af disse er der dobbelt så mange *lysegule* som *mørkegule*. Der er altså ikke mange alvorlige fejl, og der er i langt højere grad tale om fejl end egentligt snyd.

På tværs af regionerne er variationen yderst beskeden. Med 5.77 i Midt- og Sydsjælland og 5.90 i Midtjylland er det største spænd på blot 0.13! Bemærk, at det også var disse regioner, der havde henholdsvis størst og mindst fejlprocenter. Sammenligner man den underliggende fordeling på complianceskalaen for de to regioner, er der et tydeligt mønster, selvom den gennemsnitlige rating ligger ret tæt.

Andelen af *snehvide* i Midtjylland er således 6 procentpoint højere end i Midt- og Sydsjælland, men til gengæld tilsvarende lavere fordelt på alle de øvrige kategorier mellem *mørkegul* og *knækket hvid*. Der er i Midt- og Sydsjælland ca. dobbelt så mange som i Midtjylland i kategorierne 1, 2 og 3 – både hver for sig og tilsammen. For andelen af *lysegrønne* er der en faktor fire til forskel. Vær dog opmærksom på, at disse relativt store forskelle, som udgangspunkt er fra et meget lavt niveau, og derfor ikke giver voldsom grund til bekymring.

Man skal i øvrigt også tolke disse underliggende fordelinger med lidt større forsigtighed, da vi her blandt de lette borgere har en stikprøvestørrelse, der kun udgør ca. en tredjedel af stikprøven af tunge borgere, og vi samtidig har en fejlprocent, der også kun udgør godt en tredjedel. Nogle af grupperne er derfor lidt ”tyndt besat” og derfor ikke så robuste over for at drage alt for håndfaste konklusioner. Dette er i særlig grad gældende for region København, der jf. appendikstabel 2 kun baserer sig på 89 gennemførte kontroller mens de øvrige regioner bygger på mellem 362 og 634 faktiske sager. Når der i fordelingen for København således ikke optræder en eneste modspiller, skal det altså tages med et gran salt.

Betragter man øst og vest, hver for sig, genfinder man mønstret, som vi så blandt de tunge borgere. Også for de lettes vedkommende forekommer de laveste regionale compliancegrader akkurat i de tre regioner på Sjælland, mens man omvendt har de tre højeste vest for Storebælt. Forskellene er dog meget beskedne. Øst for Storebælt kan den vægtede gennemsnitlige compliancegrad beregnes til 5.82 mens den for resten af landet ligger på 5.88 og dermed er tættere på idealet (ikke vist i tabellen).

For lette og tunge borgere under ét, er den gennemsnitlige compliancegrad for hele landet på 5.75, jf. appendikstabel 5. Da andelen af lette borgere er ca. dobbelt så stor som andelen af tunge, er det ikke overraskende, at gennemsnittet for alle borgere er tættere på compliancegraden på 5.85 for de lette end de 5.55 for de tunge.

Tabel 9 viser fejlprocentens fordeling på køn og alder for de lette borgere. Som det ses, har mænd en højere fejlprocent (knap 7) sammenlignet med kvindernes godt 4 pct. Forskellen er signifikant. Der er også en tydelig forskel på det gennemsnitlige reguleringsbeløb, som er næsten dobbelt så høj for mændene som for kvinderne. Forskellen er også her signifikant.

Forskellen bliver endnu mere udpræget, når det gennemsnitlige reguleringsbeløb opgøres pr. sag blandt samtlige sager og ikke blot for de regulerede. Blandt mændene er den numeriske regulering på 1.9 tkr. i snit, mens den for kvinderne blot er 0.6 tkr. Det er altså hele tre gange så meget (tallene fremgår ikke af tabellen). For mænd og kvinder under ét bliver den gennemsnitlige regulering for alle lette borgere på 1.2 tkr. eller præcis halvdelen af det tilsvarende tal for de tunge borgere.

Når man ser på fejlprocenten for de forskellige aldersgrupper, er der relativt store forskelle. Fejlprocenten er med omkring 1 lavest for de helt unge (0-19 årige) og de ældste (70+ årige). Den er klart højest og nogenlunde ens for grupperne af 20-29-, 30-39-, 40-49 og 50-59 årige. Herefter er der en systematisk aftagende

tendens med stigende alder. Blandt aldersgrupperne med de højeste fejlprocenter, er det gennemsnitlige reguleringsbeløb forholdsvis lavt for de 40-49 årige, mens det til gengæld med 41 tkr. er relativt højt for de 30-39 årige.

Tabel 9. Fejlprocent, numerisk reg.beløb og rating for lette borgere fordelt på køn og alder

	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.	Rating	Kontroller
	– Procent –		— Gennemsnit —		Antal
Køn					
Kvinde	95.9	4.1	15.3	5.88	1 504
Mand	93.4	6.6	28.7	5.81	1 215
Alder					
0-19	99.0	1.0	6.4	5.98	336
20-29	92.6	7.4	26.7	5.84	468
30-39	92.3	7.7	41.1	5.74	410
40-49	93.1	6.9	10.6	5.79	421
50-59	92.7	7.3	23.7	5.77	374
60-69	96.8	3.2	6.6	5.90	362
70+	98.7	1.3	7.0	5.96	348
I alt	94.8	5.2	22.7	5.85	2 719

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. Der er set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1.7 mio. kr., da den påvirker det gennemsnitlige reguleringsbeløb markant.

Med hensyn til den gennemsnitlige rating er der ikke voldsomt stor forskel mellem mænd og kvinder, mens der er en vis variation på tværs af aldersgrupper. Som for de tunge borgere er der også her en tendens til, at de helt unge og grupperne fra 60 år og op, har været bedst. De høje compliancegrader for disse aldersgrupper skal ses i sammenhæng med de lave reguleringsbeløb på blot 6-7 tkr. Omvendt opnås den laveste compliancegrad blandt de 30-39 årige, der også havde den største gennemsnitlige regulering.

Som sagt er compliancegraderne blandt de lette borgere generelt høj, og der er da også i langt overvejende grad tale om medspillere.

COMPLIANCEKORT

Fra projektets start har det været tanken, at vi med udgangspunkt i resultaterne skulle kunne visualisere eventuelle geografiske forskelle i skatteydernes regel efterlevelse i form af et eller flere *compliancekort*. Disse landkort afbilleder med forskellige gråtoner, hvor i landet koncentrationen af fejl og snyd er henholdsvis størst og mindst.

Variationen i regelefterlevelsen på tværs af landet er således illustreret med danmarkskort over såvel compliancegraderne som fejlprocenterne. Der er tegnet særskilte kort for lette og tunge borgere for begge disse elementer af borgernes evne til at selvangive korrekt. For fejlprocenterne er der desuden tegnet et samlet landkort for lette og tunge borgere under ét. Der præsenteres altså i det følgende alt i alt fem forskellige compliancekort .

Kortene er inddelt i 30 forskellige zoner svarende til hvert af de 30 skattecentre, som SKAT har været organiseret i indtil udgangen af 2008. Fordelingen her er altså mere fintmasket, end de regionale data præsenteret ovenfor.

Ved farvelægningen af *compliancekortene* er der valgt udelukkende at operere med en gråskala fra hvid til sort. Når compliancegraden falder eller fejlprocenten stiger, bliver farvelægningen tilsvarende mørkere.⁹ De valgte farver er i øvrigt konsistente for compliancegrader og fejlprocenter hver for sig. Dermed bliver det meningsfuldt at holde landkortene for de lette og tunge borgere direkte op mod hinanden.

LANDKORT OVER COMPLIANCEGRADER

Som vi så i det forrige afsnit, var variationen i compliancegraderne beskeden på det regionale niveau. Når vi ser på tværs af skattecentrene bliver spredningen lidt større, men er dog fortsat ret begrænset.

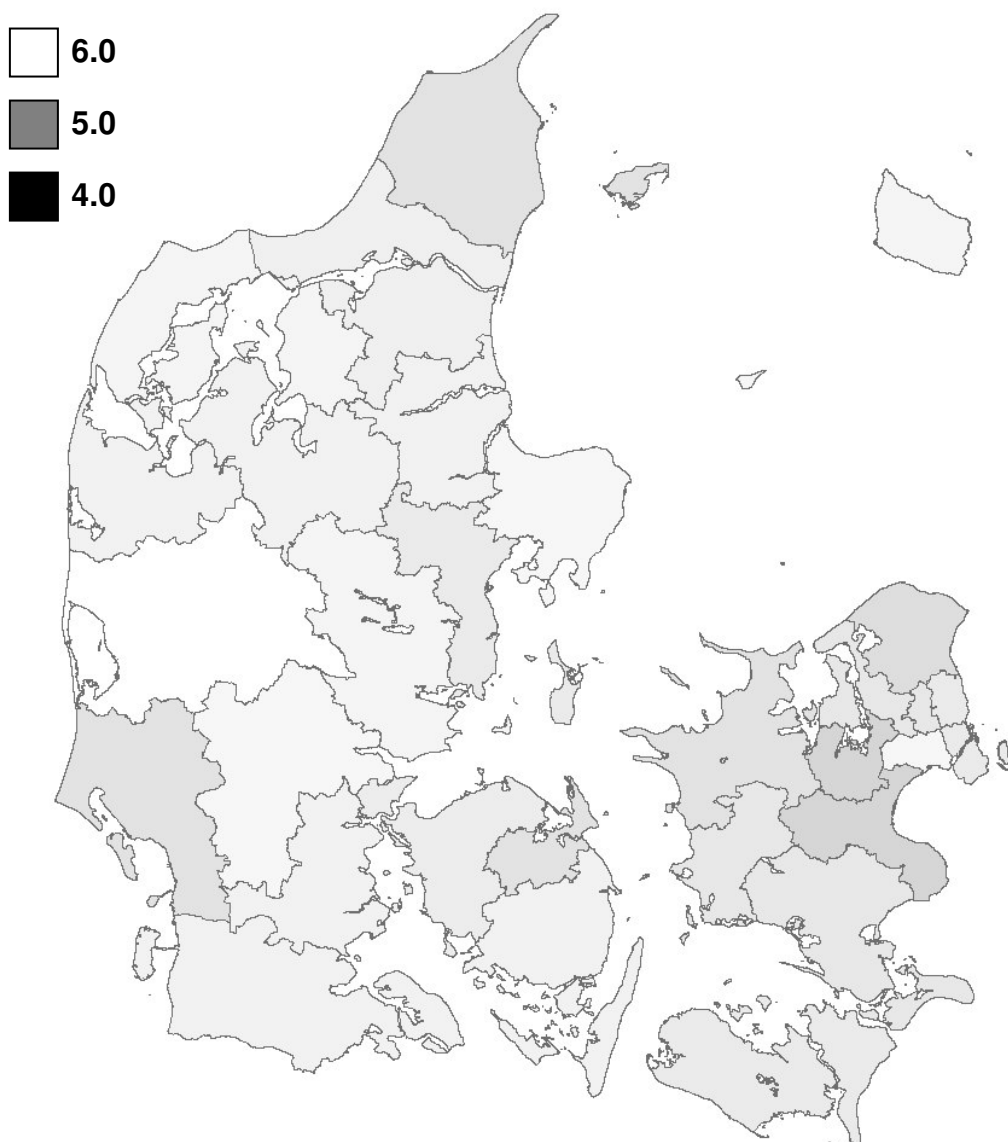
⁹ Sædvanligvis inddeles det datamateriale, man ønsker at afbilde på et landkort, i et mindre antal intervaller, der så hver især repræsenteres ved en unik farvekode. Det er ikke tilfældet her. I stedet for ændres farven proportionalt med forskellene i de individuelle compliancegrader og fejlprocenter for hvert af landets 30 skattecentre. På den måde bliver et subjektivt valg af intervalgrænser ikke afgørende for tolkningen af landkortene, og det bliver i princippet muligt at se forskel på resultatet for alle skattecentre.

Gråskalaen er valgt dels for at gøre dokumentet mere udskriftsvenligt og dels fordi det ikke vil være muligt at skelne de forskellige farver fra hinanden, hvis vi ”skalere” lineært mellem de 7 ”farver” fra complianceskalaen. Dette ville ellers have været det oplagte valg. Men når en compliancegrad på fx 6 er repræsenteret ved farven hvid og en compliancegrad på 5 ved knækket hvid, så kan man ikke se forskel på fx 5.4 og 5.6 – slet ikke på en udskrift.

Skaleringen er i praksis valgt sådan, at kun forskelle af en vis størrelse er mulige at skelne fra hinanden. Konkret ændres RGB-parametrene lineært mellem 0 og 255 (i alle 3 dimensioner). For compliancegraden svarende til den givne compliancegrads relative placering i intervallet mellem 4.0 og 6.0 og for fejlprocentens vedkommende svarende til den relative placering mellem 0 og 40. En compliancegrad på 4.0 bliver altså helt sort, mens 6.0 præsenteres som helt hvid. Tilsvarende bliver en fejlprocent på 0 præsenteret som helt hvid og en på 40 som helt sort.

Det tydeligste mønster for de lette borgere, der er afbilledet i figur 7, er, at regel efterlevelsen ligger marginalt lavere øst for Storebælt og også en smule lavere i de to store byområder Århus og Odense end i de tilstødende skattecentre. Dette gælder dog ikke for København.

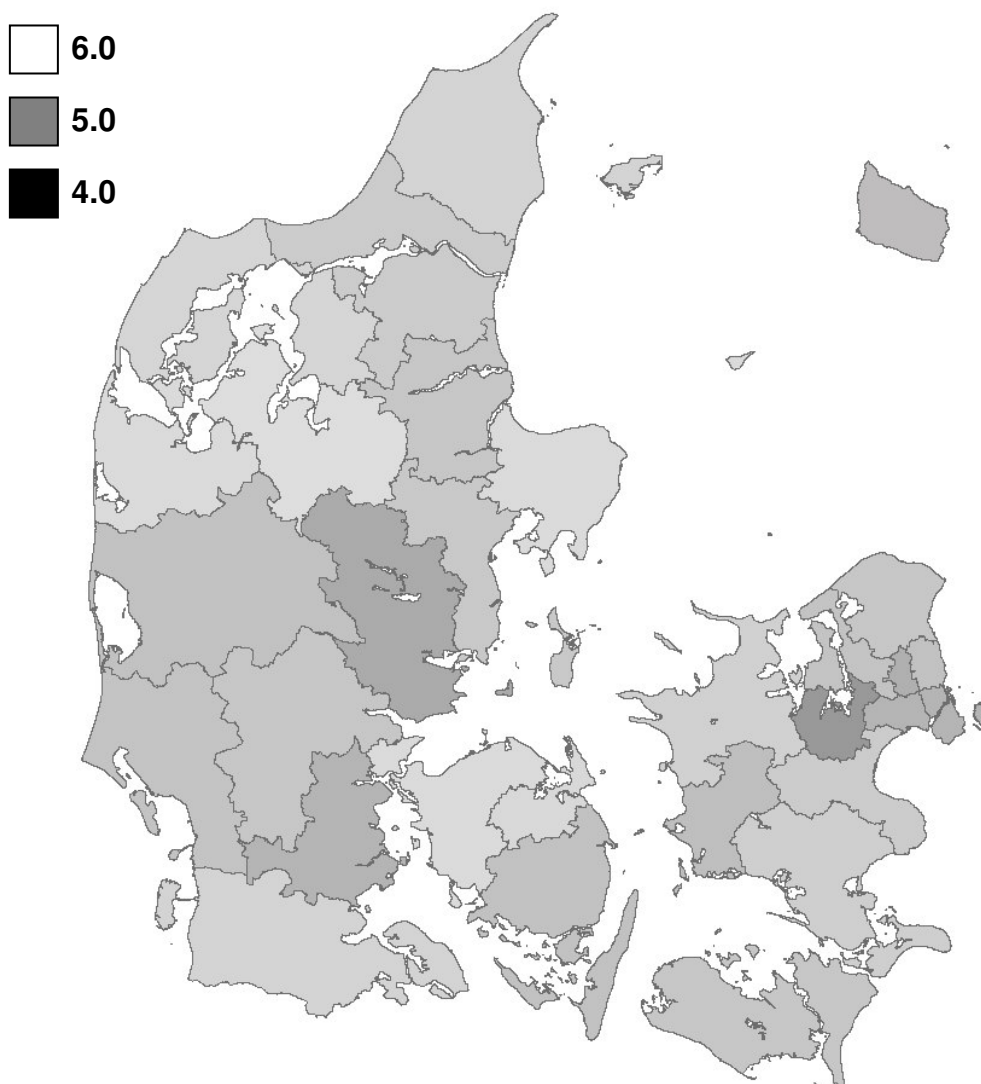
Figur 7. Compliancegrader fordelt på skattecentre for *lette borgere*

Note: Desto mørkere farve desto mindre grad af regelefterlevelse svarende til en lavere compliancegrad. Helt hvid repræsenterer compliancegraden 6.0 og helt sort svarer til 4.0! Se appendikstabel 4 for den underliggende rating pr. SC.

Figur 8 viser den tilsvarende fordeling for de tunge borgere. Mønstrer fra de lette er ikke synligt her, men der er et helt klart billede af, at regelefterlevelsen overalt i landet er lavere for de tunge borgere end for de lette – i og med at kortet er væsentligt mørkere. Variationen mellem skattecentre er lidt større her, men det er ikke noget, der træder tydeligt frem.

Figur 8. Compliancegrader fordelt på skattecetre for *tunge borgere*

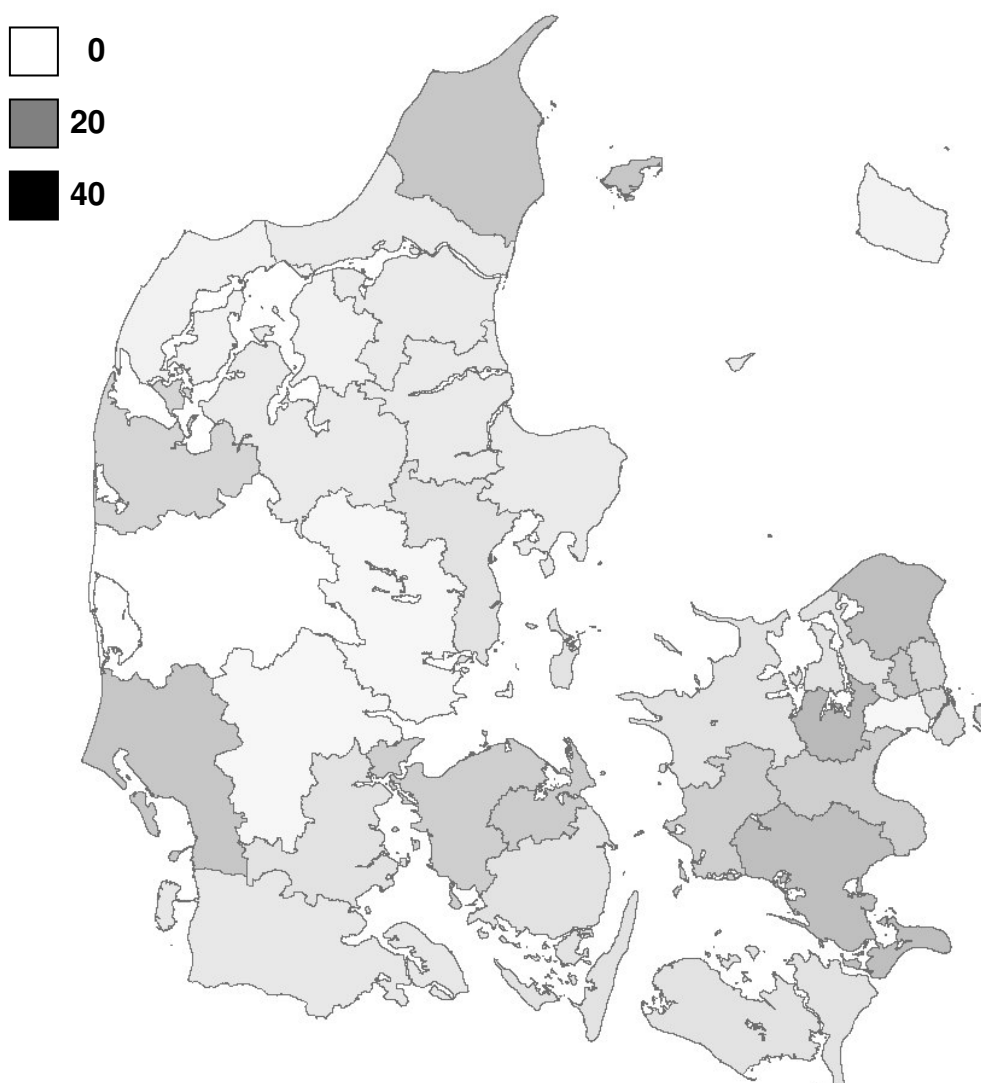
Note: Desto mørkere farve desto mindre grad af regelefterlevelse svarende til en lavere compliancegrad. Helt hvid repræsenterer compliancegraden 6.0 og helt sort svarer til 4.0! Se appendikstabel 3 for de underliggende compliancegrader pr. skattecetre.

LANDKORT OVER FEJLPROCENTER

Der er som sagt også tegnet landkort for fejlprocenterne. Her er sammenligneligheden i farvelægningen mellem lette og tunge også gældende, men farveniveauet er fastsat en smule anderledes end for compliancegraderne, jf. fodnote 9 og noterne til figurene nedenfor.

Figur 9 viser fejlprocenterne for de lette borgere, der som tidligere nævnt er signifikant større øst for Storebælt. De tre regioner på Sjælland har således landets højeste fejlprocenter, men der er som kortet viser nogen variation i andelen af fejl blandt skattecetrene i regionerne. Derfor fremstår det signifikante resultat knap så tydeligt på kortet.

Figur 9. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for *lette borgere*

Note: Desto mørkere farve desto større fejlprocent. Helt hvid repræsenterer en fejlprocent på 0 og helt sort svarer til en fejlprocent på 40! Se appendikstabel 4 for de underliggende fejlprocenter pr. skattecentre.

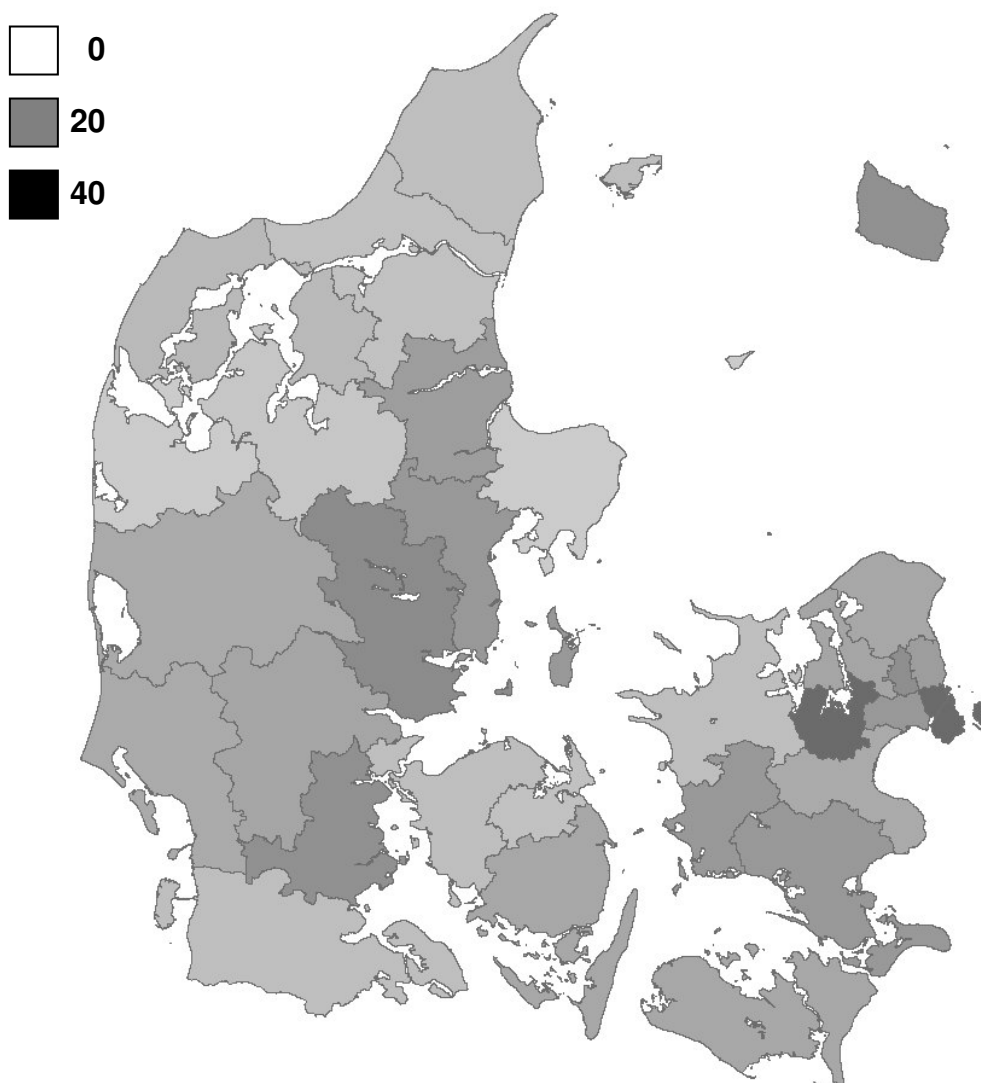
Der ser iøvrigt ikke ud til at være nogen klar systematik i forhold til de største byer. Variationen i fejlprocenten på tværs af landets skattecentre er generelt noget større end blandt de tilsvarende compliancegrader. Der er ca. 10 procentpoint i forskel mellem top og bund.

Også hvad angår fejlprocenterne, er variationen på tværs af landet en smule større blandt de tunge borgere end blandt de lette – se figur 10 og appendikstabel 3. Den højeste fejlprocent her ligger således hele 15 procentpoint over den laveste. Det er dog kun et enkelt skattecenter, der ligger så højt, og da usikkerheden på denne observation er ± 5 procentpoint, kan den reelle spredning altså tænkes at være mindre.

Billedet – af en signifikant ringere regelefterlevelse øst for Storebælt – sløres igen af variationen blandt skattecentrene inden for hver region. Sjælland er

således ikke entydigt mørkere end resten af landet, trods det faktum, at de tre højeste regionale fejlprocenter alle forekommer på Sjælland.

Figur 10. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for *tunge borgere*

Note: Desto mørkere farve desto større fejlprocent. Helt hvid repræsenterer en fejlprocent på 0 og helt sort svarer til en fejlprocent på 40! Se appendikstabel 3 for de underliggende fejlprocenter pr. skattecenter.

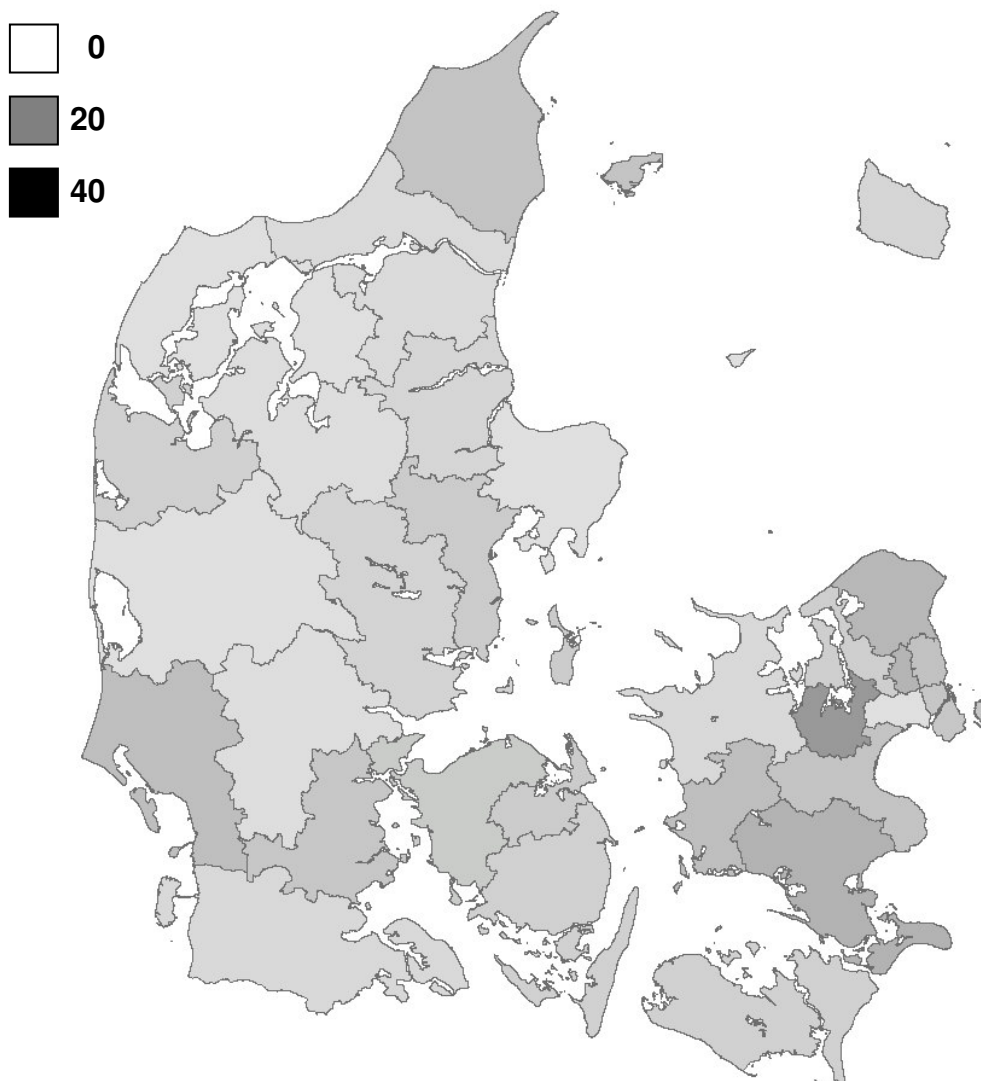
Det er iøvrigt igen meget tydeligt, at regelefterlevelsen – her i form af fejlprocenterne – ligger noget lavere for de tunge borgere end for de lette.

Ser man på fejlprocenterne for alle skatteydere under et – lette såvel som tunge – fremkommer landkortet i figur 11. Kortet er generelt lysere end kortet for de tunge borgere og en smule mørkere end for de lette, hvilket naturligvis skyldes, at det er et vægtet gennemsnit af de to, hvor de lette vejer ca. to tredjedele og de tunge den resterende tredjedel.

Samlet bliver den gennemsnitlige fejlprocent for hele landet 8.0. Forskellen mellem øst og vest er også klart signifikant her. Det vægtede gennemsnit for

Sjælland alene er over 9 pct. og præcis 7 pct. for Jylland og Fyn under ét. Forskellen er også i nogen grad synlig på kortet.

Figur 11. Fejlprocenter fordelt på skattecentre for alle borgere under ét

Note: Desto mørkere farve desto større fejlprocent. Helt hvid repræsenterer en fejlprocent på 0 og helt sort svarer til en fejlprocent på 40! Se appendikstabel 5 for de underliggende fejlprocenter pr. skattecenter.

Da fejlprocenterne helt generelt er større blandt de tunge end blandt de lette borgere, vil en høj andel af tunge borgere i et givent SC trække den gennemsnitlige fejlprocent for lette og tunge skatteydere under ét relativt op i forhold til øvrige skattecentre. På regionalt plan er andelen af henholdsvis lette og tunge borgere dog helt ens bortset fra Nordjylland og København, hvor andelen af tunge borgere er henholdsvis noget højere og noget lavere. Dermed ændres konklusionen for øst kontra vest ikke væsentligt – hverken kvalitativt eller kvantitativt – i forhold til lette og tunge hver for sig, hvor billedet næsten er ens.

SKATTEGABET FOR BORGERNE

En anden måde at udtrykke regelefterlevelsen i landet som helhed, fås ved at opgøre skattegabet. Jævnfør afsnittet *Dekomponering af det totale skatte- og afgiftsgab* side 13 og frem definerer vi *Skattegabet for borgere* som følger

Skattegabet for borgere er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige borgere – er selvangivet i skat, og det beløb, der burde være angivet, såfremt borgerne havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

Med udgangspunkt i de gennemsnitlige reguleringsbeløb for hvert skatteceter – baseret på compliancekontrollerne – har vi beregnet skattegabet for borgere for indkomståret 2006. Af tabel 10 fremgår det, at tallet er 5.03 mia. kr. for de tunge og lette borgere under ét. Det dækker over forhøjelser i den skattepligtige indkomst samt aktieindkomsten på 5.77 mia. kr. og nedsættelser på 0.73 mia. kr. Lægges man reguleringerne op og ned sammen numerisk for at få indtryk af den samlede fejl, der begås ved selvangivelsen, øges gabet til 6.50 mia. kr.

Tabel 10. Skattegabet for lette og tunge borgere i mio. kroner, fordelt på forhøjelser og nedsættelser

Regulering	Skattegabet for borgere			Antal reguleringer	
	Lette	tunge	I alt	I stikprøven	Skøn for hele landet
	— Mio. kroner —			— Antal —	
Forhøjelser	2 898	2 871	5 769	642	248 593
Nedsættelser	312	423	735	208	80 729
Ingen	-	-	-	9 879	3 826 311
Netto	2 586	2 448	5 034	10 729	4 155 388
Numerisk	3 210	3 294	6 504		

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. Der er set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1.7 mio. kr., da den påvirker skattegabet markant.

Reguleringerne opad kan generelt siges at være væsentligt større end de tilsvarende ned. Dette ses af, at beløbet op er næsten otte gange så stort, mens der kun er godt tre gange så mange skatteydere, der reguleres op. I alt er estimatet for hele landet, at der næsten er 330 000 skatteydere, der enten skal reguleres op eller ned, hvoraf altså ca. tre fjerdedele er op.

Tabel 10 viser også fordelingen af skattegabet på lette og tunge borgere. Bidraget fra hver af de to grupper er stort set lige stort både målt netto og numerisk. Dette dækker naturligvis over en betydelig forskel i de gennemsnitlige reguleringsbeløb, der er ca. dobbelt så høje blandt de tunge borgere som blandt de lette, i og med at der kun er omtrent halvt så mange tunge som lette borgere i befolkningen. Forhøjelserne er også lige store for lette og tunge borgere, mens nedsættelserne

er en smule højere blandt de tunge. Måler man i forhold til det numeriske skattegab udgør nedsættelserne hhv. 10 og 13 pct. for de lette og tunge respektive.

I tabel 11 er skattegabets for borgerne spredt ud på complianceskalaens syv niveauer. Dette er meget interessant, da man på den måde kan få en samlet vurdering af skattegabets fordeling på fejl og snyd. Idet vi betragter alle reguleringer blandt modspillerne som udtryk for bevidst snyd, kan vi opgøre det samlede snyd for borgerne til 1.24 mia. kr. Tilsvarende kan vi opgøre de samlede fejl til 3.79 mia. kr. ved at lægge medspillerkategorierne fra 3 til 6 sammen.

Snydet udgør altså samlet kun en fjerdedel af skattegabets for borgerne. Det er dog værd at bemærke, at tyngden i fejlene ligger blandt de mørkegrønne. Vi har altså en enkelt gruppe her, der alene står for 45 pct. af skattegabets for borgerne. Når en borger er bedømt mørkegrøn, læner vedkommende sig op ad en modspilleradfærd. Der er dermed ikke langt fra, at en stor del af det, vi her har vurderet som fejl, kan tippe over og blive egentligt snyd. Det er SKATs opgave at sikre, at dette ikke sker.

Tabel 11. Skattegabets for borgerne, fordelt efter compliancegrad

Rating	0	1	2	3	4	5	6	Hele landet
Relativ fordeling i pct.	0.0	0.2	0.6	3.1	4.0	3.8	88.2	100.0
Skattegab i mio. kr.	169	669	402	2 291	1 468	8	26	5 034
- i pct. af samlet indkomst	38.1	33.8	7.3	5.4	3.5	0.02	0.00	0.60
- i pct. af hele landet	3.4	13.3	8.0	45.5	29.2	0.2	0.5	100.0
Antal i stikprøven	4	26	63	333	432	406	9 464	10 729
Antal tusinde i hele landet	1	10	25	129	167	157	3 666	4 155

Ser man på andelen af borgere, der snyder, viser den relative fordeling, at det kun er samlet 1 pct., der er kategoriseret som modspillere. Denne ene procent står altså for en fjerdedel af hele skattegabets. De resterende tre fjerdedele af gabet – den del der vedrører fejl – knytter sig til 7 pct. af borgerne. Alt i alt står 8 pct. af borgerne altså for hele skattegabets.¹⁰

Resultatet, at tre fjerdedele af gabet alene vedrører fejl, understøtter SKATs indsatsstrategi og den fokus, SKAT har valgt at sætte på at informere og vejlede skatteyderne til at gøre det rigtigt.

Skattegabets er også opgjort i procent af den samlede indkomst – dvs. summen af skattepligtig indkomst og aktieindkomst. Her er, som man skulle forvente, et meget tydeligt mønster med en stigende procentvis fejl ved faldende grad af regelefterlevelse. Specielt de mørkegule og de røde ligger meget højt her med reguleringer svarende til mere end en tredjedel af indkomsten.

¹⁰ Der burde strengt taget ikke være nogen del af skattegabets med rating 5 og 6. Når det alligevel forekommer, skyldes det dels, at sagsbehandleren ved meget små, bagatelagtige reguleringer har vurderet, at bedømmelsen alligevel bør være sne-hvid eller knækket hvid, og dels skyldes det fejl i selve ratingen. I og med der er tale om 34 mio. svarende til 0,7 pct. af det samlede skattegab på godt 5 mia. kr., anses dette ikke som noget stort problem.

Skattegabets for borgere er fordelt på regioner i tabel 12. Tabellen vedrører både tunge og lette borgere under ét. Som det ses, udgør skattegabets for hele landet under ét 0.60 pct. af borgernes samlede indkomst.

Det fremgår også af tabel 12, at skattegabets med lige under 1 pct. af indkomsten er suverænt højest i Midt- og Sydsjælland, efterfulgt af Nordjylland og Syddanmark, hvor omfanget af fejl og snyd er i niveauet omkring 0.7 pct. Omvendt ligger skattegabets relativt lavest i Midtjylland med blot 0.36 pct. af indkomsten. Det er kun ca. det halve eller endnu mindre i forhold til de tre regioner, hvor omfanget er størst.

Tabel 12. Skattegabets regionalt fordelt og på lette og tunge borgere, i mio. kr. og i procent af samlet indkomst

Region	Skattegabets	Skattegabets i pct. af indkomsten	Kontroller	Skattepligtige borgere
	<i>Mio. kroner</i>	<i>Procent</i>	<i>— Antal —</i>	
København	679	0.57	1 402	543 056
Midt- og Sydsjælland	1 240	0.99	1 639	634 914
Midtjylland	577	0.36	2 189	847 676
Nordjylland	641	0.70	1 306	505 851
Nordsjælland	735	0.45	1 857	719 382
Syddanmark	1 162	0.67	2 335	904 509
Hele landet	5 034	0.60	10 729	4 155 388
Lette borgere	2 586	0.55	2 719	2 798 715
Tunge borgere	2 448	0.68	8 010	1 356 673

Note: Der er set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1.7 mio. kr., da den påvirker skattegabets markant.

Bemærk at mønstret med relativt flest fejl øst for Storebælt ikke er tydeligt her, hvor der også tages højde for fejlenes størrelse. Blandt øst-regionerne er det således kun Midt- og Sydsjælland, der ligger over landsgennemsnittet, men når man betragter øst under ét udgør skattegabets trods alt 0.65 pct. af indkomsten mod blot 0.56 pct. i vest (ikke vist i tabellen).

De sidste to kolonner viser henholdsvis det vægtede antal skatteydere i stikprøven og det faktiske antal skatteydere i hver region og for landet som helhed. Målt alene på antallet af skatteydere er Syddanmark efterfulgt af Midtjylland de største regioner, mens Nordjylland og København er mindst.

Tidligere så vi, at skattegabene for henholdsvis lette og tunge borgere absolut set var næsten lige store. Målt pr. borger var gabets dog ca. dobbelt så stort blandt de tunge. Af tabel 12 fremgår det, at skattegabets for tunge borgere ”kun” er knapt 25 pct. større, når det måles i forhold til den samlede indkomst – 0.55 pct. for de lette mod 0.68 pct. for de tunge. Man kan sige, at en stor del af forskellen dermed bliver et spørgsmål om ”volumen”. Det at forholdene er mere komplekse blandt de tunge, betyder utvivlsomt også, at det er lettere at komme til at begå fejl, og mulighederne for at snyde samtidig er større i denne gruppe.

DEN HISTORISKE UDVIKLING I SKATTEGABET FOR BORGERE

Tidligere forskningschef i Rockwool Fondens Forskningsenhed, dr.phil. Gunnar Viby Mogensen, har undersøgt udviklingen i skattesnyderiet i sin doktordisputats: *Skattesnyderiets historie. Udviklingen i underdeklarationen i Danmark i 1900-tallet*.

Viby Mogensen analyserer underdeklarationen vedrørende personindkomst, mens momsunddragelse, smugleri eller selskabsskattesnyd ikke er omfattet af beregningerne. Der ses også bort fra skattetænkning, hvor loven i sig selv ikke overtrædes, men hvor skattetænkningen går imod intentionerne i lovgivningen.

Når folk selvangiver for lidt, siger man i nogle sammenhænge, at der underdeklarer. Underdeklarationen kan naturligvis være både positiv og negativ, svarende til henholdsvis forhøjelser og nedsættelser. Underdeklaration er dermed det samme som det, vi kalder reguleringsbeløb, idet begge opgøres fra angivelsessiden. Når man opgør underdeklarationen for hele landet svarer det altså også til det, vi kalder for skattegab. Der er dog et par forskelle i afgrænsningen og måden gabet opgøres hos Viby Mogensen og i SKATs complianceundersøgelse.

For det første baserer Viby Mogensens resultater sig alene på skattevæsenets kontrol i Århus og ikke for hele landet. Dernæst er de historiske kontroller gennemført efter et anderledes koncept end det anvendte i complianceundersøgelsen. Desuden vedrører resultaterne fra Viby Mogensens disputats som udgangspunkt personer – dvs. både borgere og selvstændige erhvervsdrivende. Men disputatsen har også tal specifikt for borgerne, som refereres her.

For perioden 1950-1980 har Viby Mogensen – jævnfør disputatsens kapitel 8 – gennemgået tilfældigt udtrukne stikprøver fra udvalgte år fra Skattevæsenets arkiver over alle selvangivelser for personer i Århus. Alt i alt vedrørende ca. 6.400 skatteydere for årene 1954, 1959, 1972 og 1980. Omfanget af skatteunddragelsen – bevidst eller ubevidst – beregnet for indkomståret 2006 kan med forsigtighed sammenlignes med resultaterne i Viby Mogensens doktordisputats.¹¹

Sammenligningen er foretaget i tabel 13 og viser, at der er sket et fald i omfanget af fejl og snyd fra et niveau på godt 2 pct. af den skattepligtige indkomst i 1950'erne til 0.92 pct. i 1980 og yderligere ned til de nævnte 0.60 pct. i 2006.¹²

¹¹ Viby Mogensen gør opmærksom på (se navnlig note 3 til kapitel 7), at Århus kommune sammen med andre store kommuner i den angivne periode formentlig har ligget i den bedste tredjedel vurderet mht. ligningseffektivitet, hvilket betyder, at omfanget af underdeklaration vurderet ud fra Århus kommune ligger lidt i overkanten af, hvad et gennemsnit for hele landet ville vise på daværende tidspunkt.

¹² Bemærk at Viby Mogensen har sat skattegab i forhold til den skattepligtige indkomst, mens opgørelsen her – baseret på compliancekontroller for indkomståret 2006 – relaterer gabet til *den samlede indkomst*, som vi anvender for summen af skattepligtig indkomst og aktieindkomst. Indtil 1991 var aktieindkomsten indeholdt i begrebet skattepligtig indkomst, og de to opgørelser af skattegab relativt til indkomsten er derfor konsistente. Der var heller ikke noget, der hed arbejdsmarkedsbidrag tilbage i 1980 og før, men da vi indregner de opgjorte reguleringsbeløb før AM-bidrag, bliver der ikke forskel. Der indregnes altså ikke effekten på provenuet fra AM-bidraget, ligesom vi heller ikke opgør den provenumæssige virkning på skattebetalingen iøvrigt.

Faldet i omfanget af skattesnyd over de sidste 50 år bliver endnu mere tydeligt, hvis der sammenlignes med de 0.36 pct. for Midtjylland, som Århus jo er en del af, jf. tabel 12.

Tabel 13. Udviklingen i skattegabet for borgere i procent af samlet indkomst

	Århus				Hele landet
	1954	1959	1972	1980	2006
Skattegab for borgere i pct. af den samlede indkomst	2.01	2.25	1.44	0.92	0.60
Antal skatteydere	1 036	936	2 250	2 134	10 729

Note: Viby Mogensens tal for årene 1954, 1959, 1972 og 1980 vedrører Århus, mens tallene for 2006 vedrører hele landet. I 2006 indgår foruden den skattepligtige indkomst også aktieindkomst af hensyn til sammenligneligheden tilbage i tiden, jf. også teksten.

Kilde: Tabel 8.3 side 277 i Gunnar Viby Mogensen. 2003. *Skattesnyderiets historie. Udviklingen i underdeklarationen i Danmark i 1900-tallet* samt nye beregninger for 2006 foretaget i SKAT på baggrund af complianceprojektet.

Gennemgangen af arkivmaterialet viser, at den afslørede underdeklaration i 1980 forekom ”stort set i alle sociale grupper”. Det viste sig i øvrigt, at den afslørede underdeklaration – målt som den gennemsnitlige procentvise forhøjelse for alle i den pågældende af fem indkomstgrupper – var nogenlunde lige stor op gennem indkomstgrupperne.

Der foreligger altså allerede nogen viden i Danmark om skattesnydets historiske omfang i Danmark målt ud fra Skattevæsenets egne data fra et bestemt område, nemlig Århus, som med en vis varsomhed kan skaleres op og tages som udtryk for omfanget af skattesnyd og -fejl i hele landet.

På linie med Viby Mogensens resultater er der også i forbindelse med complianceundersøgelsen valgt at opgøre skattegabet ud fra reguleringsbeløbene, som jo er før skat. Derved adskiller opgørelsen sig fra det senest offentliggjorte tal for skattegabet i USA, som godt nok også tager udgangspunkt i nettoforhøjelserne, men i de faktisk betalte skatter. Med andre ord opgør amerikanerne nettostigninger i provenuet direkte og ikke i beskatningsgrundlaget, jf. Eric Toder (2007) *What is the Tax Gap*.¹³

SKATTEGABET BOTTOM-UP KONTRA NR-METODEN

Som led i SKATs indsatsstrategi følger SKAT udviklingen i den samlede underdeklaration af personlige indkomster. Til måling af skattegabet er der som tidligere nævnt – se afsnittet *Beregning af skattegabet for borgere ud fra complianceundersøgelsen* side 15 – flere forskellige metoder. Som sagt skelner vi overordnet mellem en *top-down*- og en *bottom-up*-tilgang. Sidstnævnte er den metode, som tallene i denne rapport er baseret på. Traditionelt har vi imidlertid

¹³ Kan downloades fra <http://www.urban.org/publications/1001112.html>

anvendt nationalregnskabsmetoden (NR-metoden), der er en repræsentant for den første type – top-down-tilgangen.

SKAT er jf. Finansloven forpligtet til at beregne skattegabet årligt vha. NR-metoden. Som en sigtelinie anvendes underdeklarationens andel af BNP, og der anvendes et femårs glidende gennemsnit. I 2006 udgjorde skattegabet målt vha. NR-metoden ca. 58 mia. kr. svarende til 3.6 pct. af BNP. Tallet er opgjort som det glidende femårsgennemsnit for perioden 2002 til 2006.

Der er flere forklaringer på forskellen mellem de godt 5 mia. beregnet ud fra compliancekontrollerne og de op mod 60 mia. beregnet ud fra NR-metoden.

For det første er det sorte arbejde, der ifølge de tidligere fastlagte definitioner henføres til gruppen af uregistrerede, stort set ikke omfattet af complianceundersøgelsen, men indgår i estimatet ud fra NR-metoden. Gunnar Viby Mogensens forskning har vist, at op mod $\frac{2}{3}$ af underdeklarationen ifølge NR-metoden er sort arbejde, jf. figur 12.8 side 380 i *Skattesnyderiets historie. Udviklingen i underdeklarationen i Danmark i 1900-tallet*. Rockwool Fondens undersøgelser viser tillige, at en meget stor del af det sorte arbejde – omkring 60 pct. – betales i form af naturalieydelse eller gensidige vennetjenester, som er ekstremt vanskelige for SKAT at afsløre.

SKAT har for det andet ikke mulighed for at afsløre alt skattesnyd selv i grundige kontroller af selvangivelserne, mens dette i princippet er med i NR-metoden. Aktioner i samarbejde med andre myndigheder bidrager dog til at afsløre disse former for unddragelse.

For det tredje omfatter compliancekontrollerne i dette notat som nævnt kun borgere, dvs. lønmodtagere, studenter, pensionister, arbejdsløse m.v. men ikke de selvstændige, som altså er med i NR-metoden, hvor alle ”personer” er omfattet.

For det fjerde baserer NR-metoden sig som sagt på et glidende gennemsnit af data fra fem på hinanden følgende år (2002-2006), mens complianceundersøgelsen tager udgangspunkt i ét indkomstår (2006).

Endelig – og nok så vigtigt – er der for det femte også en usikkerhed forbundet med opgørelsen af skattegabet ud fra NR-metoden.

Ud over disse afgrænsningsmæssige forskelle er der en væsentlig forskel mellem de to opgørelsesmetoder. Som en særlig mulighed ved bottom-up-metoden kan man nemlig dekomponere skattegabet i alle de dimensioner, som man har oplysninger om på individniveau – fx alder, køn, indkomst og skattecenter, eller som i tabel 11 efter compliancegrad. Med NR-metoden er intet af dette umiddelbart en mulighed. Som nævnt tidligere, har vi desuden en unik mulighed for at fordele skattegabet ud på forskellige fejltyper ud fra bottom-up-metoden. Dette vil vi se en række eksempler på i det følgende afsnit.

FEJLTYPEN

I forbindelse med complianceprojektet har det været vigtigt at få registreret typen af fejl, der begås. På borgerdelen er det muligt ud fra selvangivelsens enkelte rubrikker at undersøge, hvor fejlene opstår. I nogle af rubrikkerne er det imidlertid ikke umiddelbart muligt at identificere den egentlige fejl. I rubrikken vedrørende fx befordring, kan en evt. fejl således skyldes forkert opgjort afstand mellem hjem og arbejde, forkert antal arbejdsdage på et år eller forkert sats afhængig af, om man har mere eller mindre end 100 km til og fra arbejde.

Ved tilrettelæggelsen af fejltyperegistreringen blev det efter grundige drøftelser vurderet, at det for fem specifikke rubrikker på selvangivelsen ville være nødvendigt med en yderligere registrering af fejltypen for at kunne bruge fejltypen-analyserne i det videre arbejde med at identificere mulige indsatsområder. Det drejer sig om:

Rubrik 29 – Øvrige fradrag i personlig indkomst

Rubrik 37 – Lejeindtægt ved udleje af helårsbolig del af året, sommerhus eller værelsesudlejning

Rubrik 39 – Anden kapitalindkomst

Rubrik 51 – Befordring

Rubrik 53 – Øvrige lønmodtagerudgifter¹⁴

I det følgende foretages først en overordnet opdeling af fejl på hovedposterne i personindkomstbeskatningen og derpå en lidt mere detaljeret opdeling – først af de fire hovedkategorier, hvor fejlene er størst og derpå af de fem udvalgte rubrikker. Ligesom i det foregående afsnit er de beløb, der her præsenteres, alle opregnede til makroniveau og kan dermed opfattes som delkomponenter i borgernes samlede skattegab.

Tabel 14 viser de første analyseresultater af, hvor fejlene typisk begås på selvangivelsen. Fejlene er angivet ved de numeriske reguleringsbeløb skaleret til makroniveau. Dermed kan beløbene tolkes som bidrag til det numeriske skattegab for borgere. Tabellen er konstrueret, så den følger ”gangen” i selvangivelsen med først at vise den personlige indkomst, derpå fradragene i den personlige indkomst, kapitalindkomst osv.

Af tabellen ses, at der er begået fejl eller snyd for omkring 3.3 mia. kr. i rubrikkerne vedrørende personlig indkomst. Dermed er det den post, som udgør den klart største andel af de samlede numeriske reguleringer – hele 46 pct. Sættes beløbet imidlertid i forhold til den samlede personlige indkomst – her hentet fra den seneste opgørelse fra 2006 – kan den procentvise fejl opgøres til blot 0.4 pct.

Blandt hovedkategorierne er der procentvis sket størst fejl i rubrikkerne vedr. aktieindkomst. Her udgør fejlene hele 8 pct. af det selvangivne beløb for denne

¹⁴ Appendiks 2 indeholder en detaljeret oversigt over fejltyperegistreringen for de fem rubrikker.

post (efter evt. korrektion, jf. tabelnoten). Aktieindkomst andrager samtidig også med 18 pct. den næststørste andel af de samlede numeriske reguleringer på 7.2 mia. kr., og er dermed en af de helt store ”syndere”.

Tabel 14. Numerisk reguleringsbeløb og selvangivet beløb i mio. kroner samt andelen af fejl fordelt på selvangivelsens hovedkategorier

Hovedkategori	Numerisk reg.beløb	Selvangivet beløb i alt ¹⁾	Pct.vis fejl	Num. reg. i pct. af i alt
Personlig indkomst	3 333	907 614	0.4	46.3
Fradrag i personlig indkomst	257	13 320	1.9	3.6
Kapitalindkomst	686	13 028	5.3	9.5
Fradrag i kapitalindkomst	332	57 877	0.6	4.6
Ligningsmæssige fradrag	1 148	36 140	3.2	15.9
Aktieindkomst	1 281	16 547	7.7	17.8
Udenlandsk indkomst	84	2 989	2.8	1.2
Øvrige	77	1 020	7.5	1.1
I alt ²⁾	7 199	1 048 533	0.7	100.0

¹⁾ Beløbet stammer fra den seneste årsopgørelse vedr. 2006 for de 10 729 skatteydere i stikprøven. Beløbet indeholder altså både selvangivne beløb samt beløb efter evt. korrektion fra SKATs side, og disse beløb er så skaleret op til makroniveau.

²⁾ Bemærk at det samlede numeriske reguleringsbeløb på 7.2 mia. kr. er højere end det numeriske skattegab på 6.5 mia. kr., jf. tabel 10 ovenfor. Dette skyldes, at beregningen af de samlede reguleringer på 7.2 mia. kr. foretages numerisk for hver hovedkategori (*Personlig indkomst*, *Kapitalindkomst* osv.) på selvangivelsen. Hvis en skatteyder fx har ændringer i den personlige indkomst og kapitalindkomsten på hhv. -5 og +10 tkr., medtages for denne skatteyder et reguleringsbeløb på +5 tkr. i beregningen af den skattepligtige indkomst (svarende til de 6.5 mia. kr. opregnet). Men når hvert enkelt hovedkategori tæller for sig, bliver den numeriske regulering +15 000 kr. (svarende til de 7.2 mia. kr. opregnet).

Når man ser bort fra posten *Øvrige*¹⁵, findes den næsthøjeste fejlandel på 5 pct. vedr. kapitalindkomsten. Den tredjestørste fejlprocent findes vedr. de ligningsmæssige fradrag, hvor de numeriske reguleringsbeløb udgør 3 pct. af de samlede ligningsmæssige fradrag. Denne post udgør samtidig 16 pct. af det samlede numeriske reguleringsbeløb.

I tabel 15 undersøges det nærmere, hvilke underliggende rubrikker, der især er problemer med for så vidt angår *Aktieindkomst*, *Kapitalindkomst* og *Ligningsmæssige fradrag* – de hovedposter, hvor fejlandelen er størst. Desuden udspecificeres posten *Personlig indkomst*, da den numeriske regulering her udgør op imod halvdelen af det samlede reguleringsbeløb.

Den enkeltstående rubrik, hvor den beløbsmæssige fejlandel er suverænt størst, er vedrørende *Anden kapitalindkomst*, dvs. rubrik 39 på selvangivelsen. Her udgør de numeriske reguleringsbeløb hele 70 pct. af de samlede beløb på rubrik 39 – ifølge den seneste årsopgørelse for 2006.

¹⁵ Posten *Øvrige* omfatter fradrag i sømandsindkomst samt diverse reguleringer vedrørende virksomhedsbeløb (rubrik 111-118). For så vidt angår ændringerne vedr. virksomheden, er der meget få observationer, og der er typisk tale om, at et beløb har været konteret i en forkert rubrik.

Tabel 15. Numerisk reguleringsbeløb og selvangivet beløb i mio. kroner samt andelen af fejl på udvalgte hovedkategorier og underliggende rubrikker

Hovedkategori Rubriknummer. Rubriktekst	Numerisk reg.beløb ¹⁾	Selvangivet beløb i alt ²⁾	Pct.vis fejl	tkr. pr. reg.	Antal reg. ³⁾
Personlig indkomst	3 338	907 614	0.4	32	267
11. Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.	2 175	664 324	0.3	58	85
12. Honorarer og vederlag	251	3 989	6.3	49	20
14. Jubilæumsgratiale og fratræd.godtg.	.	1 485	.	.	.
15. Anden pers. indk. som fx fri tlf., privat dagpleje og hushjælp mv.	397	2 220	17.9	19	67
16. Pensioner, dagpenge mv. og SU	385	231 774	0.2	17	41
17. Uddelinger fra fonde mv.	95	3 445	2.7	7	39
18. Hædersgaver	.	285	.	.	.
19. Underholdsbidrag	13	83	15.9	14	3
20. Anden pers. indk. ex AM-bidragspligt	22	285	7.8	11	12
Kapitalindkomst	952	13 028	7.3	13	348
31. Renteindtægter	172	10 414	1.7	13	28
33. Reservefondsudlodninger	.	15	.	.	.
34. Investeringsforeninger	4	539	0.8	11	2
35. Over-/underskud skibsprojekter	55	414	13.4	13	21
36. Fortjeneste/tab skibsprojekter	49	116	42.3	41	9
37. Lejeindtægt hus/sommerhus	102	636	16.1	11	53
38. Renter af pantebreve mv. ⁴⁾	138	280	49.2	6	111
39. Anden kapitalindkomst	431	614	70.2	20	124
Ligningsmæssige fradrag	1 167	36 140	3.2	7	632
51. Befordringsfradrag	688	9 781	7.0	6	385
52. Fagligt kontingent	107	20 949	0.5	6	46
53. Øvrige lønmodtagerudgifter	166	641	25.9	17	56
54. Standardfradrag børnedagplejere	50	2 036	2.5	26	9
55. Gaver til foreninger	37	464	7.9	2	66
56. Underholdsbidrag	112	2 041	5.5	6	69
57. Indskud på etableringskonto	7	228	3.1	7	1
Aktieindkomst	1 317	16 547	8.0	25	261
61-65. Aktieindkomst	54	12 241	0.4	22	9
66-67. Anden aktieindkomst	1 066	3 807	28.0	26	212
68. Overgangsregel aktier	198	483	40.9	22	40
Felt 313, 314, 503 og 504 Udenlandsk aktieindkomst ⁵⁾	.	16	.	.	.

¹⁾ Bemærk at det numeriske reguleringsbeløb for hver af de tre hovedkategorier *Kapitalindkomst*, *Ligningsmæssige fradrag* og *Aktieindkomst* ikke stemmer overens med opgørelsen i tabel 14. Dette skyldes, at resultatet her opgøres som summen af de numeriske reguleringer på hver af underposterne for sig. Har en skatteyder fx ændringer i rubrik 31 og 39 på hhv. +10 og -5 tkr., tæller det med til det numeriske reguleringsbeløb for kapitalindkomsten med 5 tkr. i tabel 14, mens det her bidrager med 15 tkr., da det er en sum af de numeriske reguleringer på hver underpost.

²⁾ Beløbet stammer fra den seneste årsopgørelse vedr. 2006 for de 10 729 skatteydere i stikprøven. Beløbet indeholder altså både selvangivne beløb samt beløb efter evt. korrektion fra SKATs side, og disse beløb er så skaleret op til makroniveau.

³⁾ Antal reguleringer er det vægtede antal for stikprøven mens beløbene i tabellen er opregnede tal for hele landet.

⁴⁾ Den præcise ordlyd for rubrik 38 er *Renter af pantebreve, der ikke er i depot. Gevinst/tab på blandet og obligationsinvesterende investeringsforening og investeringsselskab.*

⁵⁾ Feltnumrene stammer fra den særlige deklareringsblanket 04.012 *Selvangivelse for udenlandsk indkomst.* Aktieindkomsten herunder vedrører altså udenlandske udbytter og gevinst/tab på aktier – noterede eller unoterede – der ikke er i dansk depot.

Anden kapitalindkomst omfatter ejendomsavance, kursgevinster eller tab ved indfrielse eller salg af pengefordringer i danske kroner (ex. obligationer, pantebreve, gældsbreve), kursgevinst og tab på fordringer og gæld i fremmed valuta samt afkast til livsforsikring mv. Som nævnt ovenfor, er der for denne rubrik foretaget en mere detaljeret fejltyperegistrering, der bliver undersøgt nærmere nedenfor.

Også for så vidt angår posterne *Renter af pantebreve, der ikke er i depot* (rubrik 38) og *Fortjeneste/tab vedr. skibsprojekter* (rubrik 36) er de numeriske reguleringsbeløb meget høje i forhold til de tilsvarende samlede beløb på årsopgørelsen – henholdsvis 49 og 42 pct. Bemærk særligt, at reguleringerne vedrørende rubrik 38 primært vedrører gevinst/tab på blandet og obligationsbaseret investeringsforening og investeringsselskab.

Den fjerdestørste andel af fejl findes vedrørende *Overgangsreglen for aktier*, hvor de numeriske reguleringsbeløb udgør 41 pct. af de samlede beløb på selvangivelsens rubrik 68. Der er ligeledes en relativt høj fejlandel vedrørende *Anden aktieindkomst* (rubrik 66-67) og *Øvrige lønmodtagerudgifter* (rubrik 53), hvor de numeriske reguleringsbeløb udgør henholdsvis 28 og 26 pct. af de samlede beløb i disse rubrikker. Samtidig er *Anden aktieindkomst* den største enkeltpost med over 1 mia. kr. i reguleringsbeløb. Den næststørste enkeltpost er befodringsfradraget, hvor reguleringerne løber op i knap 700 mio. kr.

Der er en klar tendens til, at de procentvise fejl – måske ikke så overraskende – er størst i de rubrikker, hvor graden af information fra tredjepart er forholdsvis lille. Dette ses tydeligt illustreret for kapitalindkomstens vedkommende, hvor der som nævnt er meget høje procentvise fejl vedr. især rubrik 36, 38 og 39. Det er også meget synligt på aktierubrikkerne 66-68, hvor problemet blandt andet hænger sammen med, at SKAT kun modtager information fra tredjepart om salg af aktier men ikke om købet og derfor ikke umiddelbart kan afgøre avancen eller tabets størrelse. En tvungen købsindberetning for obligationsbaserede investeringsforeningsbeviser vil også mindske fejlene under rubrik 38.

Befodringsfradraget, hvor det absolutte omfang af fejl er stort, er også et godt eksempel på et sted, hvor der ikke er tilstrækkelige indberetninger fra tredjepart. Omvendt er indberetningerne fra tredjepart vedr. renteindtægter (rubrik 31) typisk ret gode. Her udgør de numeriske reguleringsbeløb da også kun knap 2 pct. af de samlede rentebeløb.

Hvad angår *Personlig indkomst* som helhed, er andelen af fejl ganske beskeden med blot 0.4 pct. af det samlede angivne beløb. Ser man på de underliggende rubrikker er der imidlertid store fejl – absolut og relativt – særligt på *Anden personlig indkomst* og dernæst vedr. *Honorarer og vederlag*. For førstnævnte er

det i øvrigt tankevækkende, at 99.8 pct. af reguleringsbeløbet er forhøjelser, jf. appendikstabel 6.

Den ubetinget største absolutte regulering under personlig indkomst forekommer under rubrik 11 med to tredjedele af hovedpostens samlede reguleringsbeløb. Fejlandelen er dog ret beskeden med blot 0.3 pct. af det selvangivne beløb. Antallet af fejl er også relativt lille, hvilket omvendt betyder, at de gennemførte reguleringer er ganske store. Med 58 tkr. i snit pr. gennemført regulering er det numeriske beløb det højeste blandt samtlige rubrikker og fx tre gange så højt som rubrik 15, ni gange så højt som rubrik 51 og hele 25 gange så stort som det gennemsnitlige reguleringsbeløb under rubrik 55.

Tabel 16 viser, om der er tale om forhøjelser eller nedsættelser af reguleringsbeløbene for hver hovedkategori på selvangivelsen samt hvor stor en andel af den samlede numeriske regulering, som den enkelte post udgør.

Tabel 16. Reguleringsbeløb for selvangivelsens hovedkategorier fordelt på forhøjelser og nedsættelser

Hovedkategori	Reguleringsbeløb				Regulering op / ned ift. num. reg.
	Numerisk	Netto	Op	Ned	
	— Mio. kroner —				Procent
Personlig indkomst	3 333	2 550	2 941	391	88 / 12
Fradrag i personlig indkomst	257	197	227	30	88 / 12
Kapitalindkomst	686	415	550	136	80 / 20
Fradrag i kapitalindkomst	332	166	249	83	75 / 25
Ligningsmæssige fradrag	1 148	603	876	272	76 / 24
Aktieindkomst	1 281	1 071	1 176	105	92 / 8
Udenlandsk indkomst	84	-39	23	62	27 / 73
Øvrige	77	69	73	4	95 / 5
I alt	7 199	5 034	6 116	1 082	85 / 15

Som nævnt ovenfor i forbindelse med tabel 14 udgør den personlige indkomst med sine 3.3 mia. kr. i numerisk regulering den klart største post af de samlede numeriske reguleringer. For langt størstedelen af denne post er der tale om forhøjelser. Hele 88 pct. af de numeriske reguleringer af den personlige indkomst er således op.

I rubrikkerne vedr. aktieindkomst, der er den næststørste reguleringspost er der endnu højere grad tale om forhøjelser, idet disse udgør 1.2 mia. kr., mens nedsættelserne blot udgør 0.1 mia. kr. – henholdsvis 92 og 8 pct. af det numeriske reguleringsbeløb for aktier

Med hensyn til fradragene – dvs. *Fradrag i personlig indkomst*, *Fradrag i kapitalindkomst* samt de *Ligningsmæssige fradrag* – skal det bemærkes, at når der er tale om et reguleringsbeløb nedad, så indebærer det, at fradraget er sat op.

For de to sidstnævnte kategorier er andelen af skatteydere, der snyder sig selv, relativt høj. Her er det i begge tilfælde ca. en fjerdedel af reguleringsbeløbet, der er nedsættelser svarende til, at fradraget har været for lille eller slet ikke udnyttet.

Den suverænt største andel af ”selvsnydere” findes imidlertid i forbindelse med selvangivelse af *Udenlandsk indkomst*. Her er det næsten tre fjerdedele af reguleringerne, der er i skatteyderens favør. Tallet baserer sig dog ikke på så mange sager og er derfor behæftet med noget større usikkerhed end de øvrige poster.

Det fremgår af tabel 15 ovenfor, at langt de største ændringer i de ligningsmæssige fradrag stammer fra ændringer i befordringsfradraget. Disse ændringer udgør næsten 700 mio. kr. i numerisk reguleringsbeløb. Heraf er der tale om reduktioner af fradraget på 521 mio. kr. (ikke vist i tabellen), hvilket altså isoleret set øger den skattepligtige indkomst, og dermed tæller med som forhøjelser. Netto reguleres beskatningsgrundlaget med 353 mio. kr. i SKATs favør, jf. appendikstabel 6.

Som tidligere nævnt er der foretaget en forholdsvis detaljeret fejltyperegistrering på fem udvalgte rubrikker på selvangivelsen. Resultatet heraf er vist i tabel 17.

Tabel 17. Fordeling af fejltyper på udvalgte rubrikker på selvangivelsen

Fejltyper	Procent	Antal
Øvrige fradrag i personlig indkomst (rubrik 29)	100	10
- SL § 6a (afgrænsning ml. erhvervsmæssige og private udgifter)	30	3
- Andet	70	7
Lejeindtægt vedr. udleje (rubrik 37)	100	30
- Helårsbolig – standardfradrag	3	1
- Helårsbolig – regnskabsmetode	10	3
- Sommerbolig – standardfradrag	53	16
- Sommerbolig – regnskabsmetode	3	1
- Værelsesudleje – standardfradrag	7	2
- Værelsesudleje – regnskabsmetode	3	1
- Principskifte	-	-
- Andet	20	6
Anden kapitalindkomst (rubrik 39)	100	111
- Ejendomsavancer	3	3
- Kursgevinster	55	61
- Aktieavancer	29	32
- Andet	13	15
Befordring (rubrik 51)	100	318
- Sæts	10	33
- Antal dage	21	66
- Afstand/transportvej	18	58
- 24 km. bundfradrag	7	23
- Fradrag samtidigt med arbejdsgiverbetalt befordring	2	8
- Fradrag samtidigt med modtaget skattefri godtgørelse	3	10
- Andet (evt. flere forhold eller generelt for højt beløb)	38	120
Øvrige lønmodtagerudgifter (rubrik 53)	100	32
- Rejseregler – øvrige forhold	37	12
- SL § 6a (afgrænsning ml. erhvervsmæssige og private udgifter)	13	4
- Andet	50	16

Det har desværre ikke rent teknisk været muligt at registrere fejltypene med beløb i SKATs afrapporteringssystem KMD, hvorfor tabel 17 alene viser fordelingen af antallet af fejl uden beløb. Det fremgår af tabellen, at der i flere af fejltyperegistreringerne ikke er ret mange observationer, hvorfor kommentarerne her knytter sig til de områder, hvor der er observationer nok, til at man kan udtale sig med en vis grad af statistisk sikkerhed.

Den rubrik, hvor der er klart flest fejlregistreringer blandt de fem udvalgte, er vedrørende befordring. Det fremgår af tabellen, at borgerne navnlig begår fejl mht. antal dage og afstanden. Således begås 21 pct. af fejlene vedr. befordring med forkert angivelse af antal dage, og 18 pct. af fejlene begås vedr. afstand mellem hjem og arbejde. Kategorien *Andet* vedr. befordring dækker over flere forskellige fejl, eller at der slet og ret ikke foreligger den fornødne dokumentation for det foretagne fradrag.¹⁶

Med hensyn til *Anden kapitalindkomst*, hvor fejl forekommer næsthypigst, ligger 55 pct. af fejlene på kursgevinster, mens fejl vedr. aktieavancer udgør 29 pct. af det samlede antal fejl.

Dette afrunder præsentationen af de overordnede resultater fra complianceundersøgelsen af borgere vedr. indkomståret 2006. Materialet vil blive underkastet en nærmere analyse, og det ventes, at dette vil kunne give en dybere forståelse af de observationer, der er præsenteret her.

¹⁶ Det skal bemærkes, at antallet af observationer i tabel 17 med fejl i de enkelte rubrikker ikke stemmer overens med antallet af observationer i tabel 15. Det skyldes, at der ikke er foretaget detaljeret fejltyperegistrering i alle de tilfælde, hvor der er konstateret fejl i selvangivelsen.

APPENDIKS 1. DEFINITION AF *TUNGE* OG *LETTE* BORGERE

Som *tunge borgere* anses alle, der har selvangivne/fortrykte beløb i selvangivelsens rubrik/felt:

- 12/210 Honorar og vederlag i form af visse goder før AMB
- 29/425 Øvrige fradrag i den personlige indkomst
- 35/217 Over-/underskud ved visse skibsprojekter
- 36/254 Fortjeneste/tab ved ophør af visse skibsprojekter
- 37/218 Lejeindtægt ved udleje af helårsbolig, sommerhus og værelsesudlejning
- 38/239 Renter af pantebreve, der ikke er i depot. Gevinst/tab på blandede og obligationsinvesterende investeringsforening og investerings-selskab.
- 51/417 Befordring – alene tung lønmodtager ved samtidigt indberettet skattefri godtgørelse
- 53/449 Øvrige lønmodtagerudgifter
- 61/501 Udbytte danske aktier i depot
- 62/505 Udbytte danske aktier eller investeringsforeninger, der ikke indgår i rubrik 61
- 63/509 Udbytte udenlandske børsnoterede aktier
- 64/310 Udbytte danske unoterede, der er indberettet
- 65/316 Udbytte danske unoterede mv. der ikke indgår i felt 310
- 66/502 Gevinst og tab på børsnoterede, hvor der ikke er indeholdt udbytteskat
- 67/312 Gevinst og tab på unoterede, hvor der ikke er indeholdt udbytteskat
- 68/828 Andel af gevinst på aktier i 502 el. 312, der er ejet i mindre end 3 år

Til gruppen af *tunge borgere* henregnes også alle der – på bilagene til selvangivelsen – har:

- Udenlandsk indkomst
- Selvangivet tab på aktier
- Selvangivet tab på ejendom

Desuden behandles lønmodtagere mv. som *tunge*, hvis de – til trods for manglende selvangivelse af skattepligtige eller fradragsberettigede beløb – har indberettede kontroloplysninger om:

- Salg af værdipapirer (salg af aktier, investeringsbeviser, finansielle kontrakter mv.)
- Ejendomshandel

Som *lette borgere* anses alle de lønmodtagere mv., der *ikke* skal anses for *tunge borgere*, jf. ovenfor.

APPENDIKS 2. FEJLTYPeregistrering – BORGERDELEN

Rubrik 29 – Øvrige fradrag i personlig indkomst

- 1) SL § 6a (afgrænsning mellem erhvervmæssige og private udgifter)
- 2) LL § 9B (erhvervmæssig befordring)
- 3) Andet

Rubrik 37 – Lejeindtægt ved udleje af helårsbolig del af året, sommerhus eller værelsesudlejning

- 1) Helårsbolig – standardfradrag
- 2) Helårsbolig – regnskabsmetode
- 3) Sommerbolig – standardfradrag
- 4) Sommerbolig – regnskabsmetode
- 5) Værelsesudleje – standardfradrag
- 6) Værelsesudleje – regnskabsmetode
- 7) Principskifte
- 8) Andet

Rubrik 39 – Anden kapitalindkomst

- 1) Ejendomsavancer
- 2) Kursgevinster
- 3) Aktieavancer
- 4) Andet

Rubrik 51 – Befordring

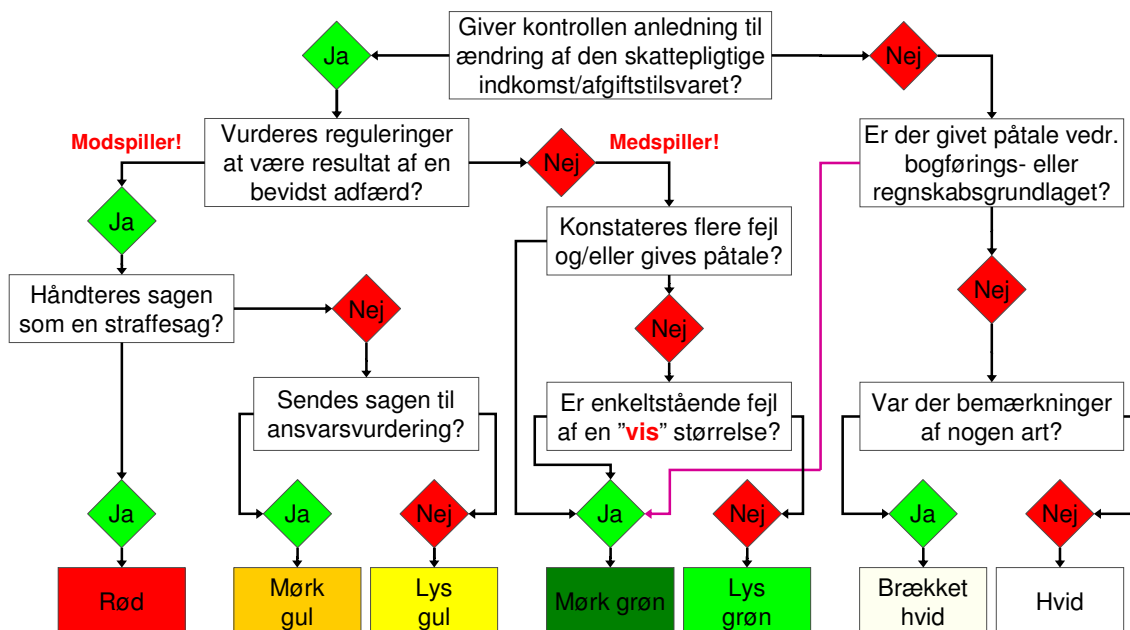
- 1) Satser
- 2) Antal dage
- 3) Afstand/transportvej
- 4) 24 km-bundfradrag
- 5) Fradrag samtidigt med arbejdsgiverbetalt befordring
- 6) Fradrag samtidigt med modtaget skattefri godtgørelse
- 7) Andet (evt. flere forhold eller generelt for højt beløb)

Rubrik 53 – Øvrige lønmodtagerudgifter

- 1) Rejseregler – afstandskrav
- 2) Rejseregler – fradrag samtidigt med skattefri godtgørelser
- 3) Rejseregler – øvrige forhold
- 4) SL § 6a (Afgrænsning erhvervmæssig og private udgifter)
- 5) Andet

APPENDIKSFIGURER

Appendiksfigur 1. Procesdiagram for ratingen

Appendiksfigur 2. Uddybende bemærkninger til complianceskalaen for borgerne

6 Hvid	Compliance-tjekket har ikke givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Der har ikke været forhold, som har givet anledning til bemærkninger. <i>(Sagen henlægges efter simpel visitering eller efter ligningsmæssig behandling, der ikke giver anledning til ændring)</i>	} manglende kunnen Medspiller / vilje, men evt.
5 Brækket hvid	Compliance-tjekket har ikke givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Der er i et vist omfang givet vejledning for eksempel i form af henstilling om fremadrettet korrektion.	
4 Lys grøn	Compliance-tjekket har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Fejlen vurderes at være en ubevidst og simpel fejl. <i>(Let konstaterbare fejl)</i>	
3 Mørk grøn	Compliance-tjekket har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Fejlen vurderes at være et udslag af manglende kendskab til love og regler. <i>(Forståelsesfejl og/eller glemte/manglende fradrag)</i>	} manglende kunnen Medspiller / manglende vilje, evt. kunnen
2 Lys gul	Compliance-tjekket har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Fejlen vurderes at være bevidst eller baseret på en risikovillig fortolkning af love, regler. <i>(Skattetænkning)</i> .	
1 Mørk gul	Compliance-tjekket har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Fejlen vurderes at være bevidst eller baseret på en yderst tvivlsom fortolkning af love, regler – grove fejl. <i>(Skatteunddragelse)</i> . Det vurderes ikke at være muligt at føre ansvarssag.	
0 Rød	Compliance-tjekket har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst. Fejlen vurderes at være en bevidst lovovertrædelse – grove fejl. Sagen sendes til ansvarsvurdering eller håndteres som en straffesag.	

Kilde: Figuren stammer fra vejledningen udarbejdet af Arbejdsgruppen vedrørende compliance for borgere, AMC-B.

APPENDIKSTABELLER

Appendikstabel 1. Population af skattepligtige borgere fordelt på skattecenter og regioner samt på *lette* og *tunge*

Skattecenter	Lette borgere		Tunge borgere		Borgere i alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
8030 Hjørring	76 998	2.8	48 238	3.6	125 236	3.0
8031 Aalborg	124 120	4.4	77 034	5.7	201 154	4.8
8033 Thisted	53 241	1.9	24 037	1.8	77 278	1.9
8034 Skive	66 578	2.4	35 605	2.6	102 183	2.5
Nordjylland	320 937	11.5	184 914	13.6	505 851	12.2
8035 Struer	45 573	1.6	29 422	2.2	74 995	1.8
8039 Randers	69 612	2.5	29 857	2.2	99 469	2.4
8040 Grenaa	40 918	1.5	21 006	1.5	61 924	1.5
8047 Århus	196 512	7.0	86 067	6.3	282 579	6.8
8048 Herning	84 754	3.0	48 195	3.6	132 949	3.2
8050 Horsens	128 116	4.6	67 644	5.0	195 760	4.7
Midtjylland	565 485	20.2	282 191	20.8	847 676	20.4
8052 Billund	86 013	3.1	40 412	3.0	126 425	3.0
8053 Esbjerg	86 170	3.1	39 865	2.9	126 035	3.0
8054 Haderslev	72 418	2.6	34 672	2.6	107 090	2.6
8055 Tønder	81 103	2.9	56 528	4.2	137 631	3.3
8056 Middelfart	76 927	2.7	40 349	3.0	117 276	2.8
8057 Odense	119 148	4.3	47 626	3.5	166 774	4.0
8058 Svendborg	80 063	2.9	43 215	3.2	123 278	3.0
Syddanmark	601 842	21.5	302 667	22.3	904 509	21.8
8060 Maribo	62 239	2.2	25 389	1.9	87 628	2.1
8061 Næstved	84 482	3.0	51 296	3.8	135 778	3.3
8062 Korsør	55 789	2.0	23 597	1.7	79 386	1.9
8066 Køge	95 438	3.4	45 485	3.4	140 923	3.4
8068 Roskilde	48 353	1.7	31 278	2.3	79 631	1.9
8069 Holbæk	78 939	2.8	32 629	2.4	111 568	2.7
Midt- og Sydsjælland	425 240	15.2	209 674	15.5	634 914	15.3
8079 København	399 362	14.3	143 694	10.6	543 056	13.1
København	399 362	14.3	143 694	10.6	543 056	13.1
8081 Høje-Taastrup	124 831	4.5	41 561	3.1	166 392	4.0
8082 Ballerup	58 998	2.1	25 514	1.9	84 512	2.0
8083 Nærum	114 032	4.1	64 589	4.8	178 621	4.3
8084 Frederikssund	55 897	2.0	29 803	2.2	85 700	2.1
8085 Fredensborg	108 407	3.9	63 110	4.7	171 517	4.1
8087 Bornholm	23 684	0.8	8 956	0.7	32 640	0.8
Nordsjælland	485 849	17.4	233 533	17.2	719 382	17.3
I alt	2 798 715	100.0	1 356 673	100.0	4 155 388	100.0

Appendikstabel 2. Antal skatteydere i stikprøven – faktisk og vægtet – fordelt på skattecenter og regioner samt på *lette* og *tunge*

Skattecenter	Lette borgere		Tunge borgere		Borgere i alt	
	Faktisk	Vægtet	Faktisk	Vægtet	Faktisk	Vægtet
8030 Hjørring	91	75	267	285	358	323
8031 Aalborg	91	121	267	455	358	519
8033 Thisted	89	52	267	142	356	200
8034 Skive	91	65	267	210	358	264
Nordjylland	362	312	1 068	1 092	1 430	1 306
8035 Struer	91	44	267	174	358	194
8039 Randers	91	68	267	176	358	257
8040 Grenaa	91	40	267	124	358	160
8047 Århus	91	191	267	508	358	730
8048 Herning	91	82	267	285	358	343
8050 Horsens	90	124	267	399	357	505
Midtjylland	545	549	1 602	1 666	2 147	2 189
8052 Billund	91	84	267	239	358	326
8053 Esbjerg	91	84	267	235	358	325
8054 Haderslev	91	70	267	205	358	277
8055 Tønder	89	79	267	334	356	355
8056 Middelfart	91	75	267	238	358	303
8057 Odense	90	116	267	281	357	431
8058 Svendborg	91	78	267	255	358	318
Syddanmark	634	585	1 869	1 787	2 503	2 335
8060 Maribo	91	60	267	150	358	226
8061 Næstved	91	82	267	303	358	351
8062 Korsør	91	54	267	139	358	205
8066 Køge	91	93	267	269	358	364
8068 Roskilde	91	47	267	185	358	206
8069 Holbæk	90	77	267	193	357	288
Midt- og Sydsjælland	545	413	1 602	1 238	2 147	1 639
8079 København	89	388	267	848	356	1 402
København	89	388	267	848	356	1 402
8081 Høje-Taastrup	91	121	267	245	358	430
8082 Ballerup	90	57	267	151	357	218
8083 Nærum	91	111	267	381	358	461
8084 Frederikssund	91	54	267	176	358	221
8085 Fredensborg	90	105	267	373	357	443
8087 Bornholm	91	23	267	53	358	84
Nordsjælland	544	472	1 602	1 379	2 146	1 857
I alt	2 719	2 719	8 010	8 010	10 729	10 729

Appendikstabel 3. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for *tunge borgere* fordelt på skattecenter

Skattecenter	Ej fejl	Fejl	Usikkerhed	Reg.beløb	Rating	Kontroller
	<i>— Procent —</i>		<i>Pct.point +/-</i>	<i>— Gennemsnit —</i>		<i>Antal</i>
8030 Hjørring	90.3	9.7	3.5	12 tkr.	5.7	285
8031 Ålborg	90.6	9.4	3.5	18 tkr.	5.6	455
8033 Thisted	89.1	10.9	3.7	33 tkr.	5.7	142
8034 Skive	91.4	8.6	3.4	9 tkr.	5.7	210
8035 Struer	91.8	8.2	3.3	26 tkr.	5.7	174
8039 Randers	85.8	14.2	4.2	7 tkr.	5.6	176
8040 Grenaa	92.1	7.9	3.2	9 tkr.	5.7	124
8047 Århus	83.9	16.1	4.4	21 tkr.	5.6	508
8048 Herning	86.9	13.1	4.0	10 tkr.	5.5	285
8050 Horsens	82.0	18.0	4.6	24 tkr.	5.3	399
8052 Billund	86.1	13.9	4.1	10 tkr.	5.6	239
8053 Esbjerg	87.3	12.7	4.0	14 tkr.	5.5	235
8054 Haderslev	82.8	17.2	4.5	23 tkr.	5.4	205
8055 Tønder	90.3	9.7	3.5	8 tkr.	5.7	334
8056 Middelfart	90.3	9.7	3.5	14 tkr.	5.7	238
8057 Odense	90.6	9.4	3.5	14 tkr.	5.7	281
8058 Svendborg	86.5	13.5	4.1	16 tkr.	5.5	255
8060 Maribo	86.5	13.5	4.1	18 tkr.	5.6	150
8061 Næstved	84.3	15.7	4.4	27 tkr.	5.6	303
8062 Korsør	83.9	16.1	4.4	15 tkr.	5.5	139
8066 Køge	87.3	12.7	4.0	12 tkr.	5.6	269
8068 Roskilde	76.8	23.2	5.1	20 tkr.	5.2	185
8069 Holbæk	89.9	10.1	3.6	40 tkr.	5.6	193
8079 København	81.6	18.4	4.7	19 tkr.	5.4	848
8081 Høje-Taastrup	84.3	15.7	4.4	22 tkr.	5.4	245
8082 Ballerup	82.4	17.6	4.6	16 tkr.	5.4	151
8083 Nærum	84.6	15.4	4.3	15 tkr.	5.5	381
8084 Frederikssund	86.1	13.9	4.1	14 tkr.	5.5	176
8085 Fredensborg	86.5	13.5	4.1	12 tkr.	5.6	373
8087 Bornholm	82.8	17.2	4.5	11 tkr.	5.5	53
I alt	86.2	13.8	0.9	18 tkr.	5.5	8 010

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering.

Appendikstabel 4. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for *lette borgere* fordelt på skattecener

Skattecener	Ej fejl	Fejl	Usikkerhed	Reg.beløb	Rating	Kontroller
	<i>— Procent —</i>		<i>Pct.point +/-</i>	<i>— Gennemsnit —</i>		<i>Antal</i>
8030 Hjørring	91.2	8.8	5.8	10 tkr.	5.8	75
8031 Ålborg	96.7	3.3	3.7	87 tkr.	5.9	121
8033 Thisted	97.8	2.2	3.0	4 tkr.	5.9	52
8034 Skive	96.7	3.3	3.7	6 tkr.	5.9	65
8035 Struer	93.4	6.6	5.1	3 tkr.	5.9	44
8039 Randers	96.7	3.3	3.7	8 tkr.	5.9	68
8040 Grenaa	96.7	3.3	3.7	8 tkr.	5.9	40
8047 Århus	95.6	4.4	4.2	15 tkr.	5.8	191
8048 Herning	100.0	.	.	.	6.0	82
8050 Horsens	98.9	1.1	2.2	70 tkr.	5.9	124
8052 Billund	98.9	1.1	2.2	9 tkr.	5.9	84
8053 Esbjerg	91.2	8.8	5.8	14 tkr.	5.8	84
8054 Haderslev	95.6	4.4	4.2	161 tkr.	5.9	70
8055 Tønder	96.6	3.4	3.7	16 tkr.	5.9	79
8056 Middelfart	92.3	7.7	5.5	15 tkr.	5.9	75
8057 Odense	92.2	7.8	5.5	13 tkr.	5.8	116
8058 Svendborg	95.6	4.4	4.2	5 tkr.	5.9	78
8060 Maribo	95.6	4.4	4.2	63 tkr.	5.8	60
8061 Næstved	90.1	9.9	6.2	11 tkr.	5.8	82
8062 Korsør	92.3	7.7	5.5	19 tkr.	5.8	54
8066 Køge	92.3	7.7	5.5	36 tkr.	5.7	93
8068 Roskilde	89.0	11.0	6.5	32 tkr.	5.7	47
8069 Holbæk	95.6	4.4	4.2	17 tkr.	5.8	77
8079 København	94.4	5.6	4.7	20 tkr.	5.8	388
8081 Høje-Taastrup	98.9	1.1	2.2	5 tkr.	5.9	121
8082 Ballerup	91.1	8.9	5.9	9 tkr.	5.8	57
8083 Nærum	93.4	6.6	5.1	22 tkr.	5.8	111
8084 Frederikssund	95.6	4.4	4.2	26 tkr.	5.8	54
8085 Fredensborg	90.0	10.0	6.2	11 tkr.	5.7	105
8087 Bornholm	97.8	2.2	3.0	4 tkr.	5.9	23
I alt	94.8	5.2	1.0	23 tkr.	5.8	2 719

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. I beregningen af det gennemsnitlige reguleringsbeløb er der set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1,7 mio. kr., som ellers ville påvirke det gennemsnitlige reguleringsbeløb markant.

Appendikstabel 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating for alle borgere (lette + tunge) fordelt på skattecener

Skattecener	Ej fejl	Fejl	Usikkerhed	Reg.beløb	Rating	Kontroller
	<i>— Procent —</i>		<i>Pct.point +/-</i>	<i>— Gennemsnit —</i>		<i>Antal</i>
8030 Hjørring	90.8	9.2	3.8	11 tkr.	5.7	323
8031 Ålborg	94.4	5.6	2.6	43 tkr.	5.8	519
8033 Thisted	95.1	4.9	2.4	24 tkr.	5.8	200
8034 Skive	94.9	5.1	2.7	8 tkr.	5.8	264
8035 Struer	92.8	7.2	3.4	14 tkr.	5.8	194
8039 Randers	93.4	6.6	2.9	8 tkr.	5.8	257
8040 Grenaa	95.2	4.8	2.7	8 tkr.	5.9	160
8047 Århus	92.0	8.0	3.2	19 tkr.	5.8	730
8048 Herning	95.2	4.8	1.5	10 tkr.	5.8	343
8050 Horsens	93.1	6.9	2.1	28 tkr.	5.7	505
8052 Billund	94.8	5.2	2.0	10 tkr.	5.8	326
8053 Esbjerg	90.0	10.0	4.2	14 tkr.	5.7	325
8054 Haderslev	91.4	8.6	3.2	71 tkr.	5.7	277
8055 Tønder	94.0	6.0	2.6	10 tkr.	5.8	355
8056 Middelfart	91.6	8.4	3.8	15 tkr.	5.8	303
8057 Odense	91.8	8.2	4.1	13 tkr.	5.8	431
8058 Svendborg	92.4	7.6	3.1	11 tkr.	5.8	318
8060 Maribo	93.0	7.0	3.2	38 tkr.	5.8	226
8061 Næstved	87.9	12.1	4.2	19 tkr.	5.7	351
8062 Korsør	89.8	10.2	4.1	17 tkr.	5.7	205
8066 Køge	90.7	9.3	3.9	25 tkr.	5.7	364
8068 Roskilde	84.2	15.8	4.4	25 tkr.	5.5	206
8069 Holbæk	93.9	6.1	3.2	28 tkr.	5.7	288
8079 København	91.0	9.0	3.7	19 tkr.	5.7	1 402
8081 Høje-Taastrup	95.2	4.8	1.9	19 tkr.	5.8	430
8082 Ballerup	88.5	11.5	4.3	12 tkr.	5.7	218
8083 Nærum	90.2	9.8	3.6	18 tkr.	5.7	461
8084 Frederikssund	92.3	7.7	3.1	19 tkr.	5.7	221
8085 Fredensborg	88.7	11.3	4.2	11 tkr.	5.7	443
8087 Bornholm	93.7	6.3	2.5	9 tkr.	5.8	84
I alt	92.0	8.0	0.7	20 tkr.	5.8	10 729

Note: Vedrører ændringer i den skattepligtige indkomst og aktieindkomst. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. I beregningen af det gennemsnitlige reguleringsbeløb er der set bort fra en enkelt ekstrem regulering på over 1,7 mio. kr., som ellers ville påvirke det gennemsnitlige reguleringsbeløb markant.

Appendikstabel 6. Reguleringsbeløb for udvalgte rubrikker på selvangivelsen fordelt efter, om der er tale om forhøjelse eller nedsættelse

	Reguleringsbeløb				Regulering op / ned ift. num. reg.
	Numerisk	Netto	Op	Ned	
	— Mio. kroner —				Procent
Personlig indkomst	3 338	2 550	2 944	394	88 / 12
11. Lønindkomst, best.honorar, fri bil mv.	2 175	2 009	2 092	83	96 / 4
12. Honorarer og vederlag	251	227	239	12	95 / 5
15. Anden pers. indk. som fx fri tlf., privat dagpleje og hushjælp mv.	397	396	396	1	100 / 0
16. Pensioner, dagpenge mv. og SU	385	-118	133	252	35 / 65
17. Uddelinger fra fonde mv.	95	61	78	17	82 / 18
19. Underholdsbidrag	13	-13	.	13	0 / 100
20. Anden pers. indk. ex AM-bidragspligt	22	-12	5	17	23 / 77
Fradrag i personlig indkomst	307	197	252	55	82 / 18
21. Bidrag til privat ratepension	194	121	157	36	81 / 19
22. Bidrag til privat kapitalpension	42	22	32	10	76 / 24
29. Øvrige fradrag i personlig indkomst	72	55	63	8	88 / 12
Kapitalindkomst	952	415	683	269	72 / 28
31. Renteindtægter	172	-63	55	118	32 / 68
34. Investeringsforeninger	4	-4	.	4	0 / 100
35. Over-/underskud skibsprojekter	55	49	52	3	94 / 6
36. Fortjeneste/tab skibsprojekter	49	49	49	.	100 / 0
37. Lejeindtægt hus/sommerhus	102	42	72	30	71 / 29
38. Renter af pantebreve mv.	138	67	102	36	74 / 26
39. Anden kapitalindkomst	431	275	353	78	82 / 18
Fradrag i kapitalindkomst	332	166	249	83	75 / 25
41. Renteudgifter til realkredit og kurstab	72	-4	34	38	47 / 53
42. Renteudgifter til pengeinstitut m.v.	214	138	176	38	82 / 18
43. Renteudgifter af studielån	12	10	11	1	92 / 8
44. Renteudgifter af anden gæld	34	21	28	6	81 / 19
Ligningsmæssige fradrag	1 167	603	885	282	76 / 24
51. Befordringsfradrag	688	353	521	167	76 / 24
52. Fagligt kontingent	107	49	78	29	73 / 27
53. Øvrige lønmodtagerudgifter	166	125	146	21	88 / 12
54. Standardfradrag børnedagplejere	50	37	44	7	87 / 13
55. Gaver til foreninger	37	16	26	10	72 / 28
56. Underholdsbidrag	112	16	64	48	57 / 43
57. Indskud på etableringskonto	7	7	7	.	100 / 0
Aktieindkomst	1 317	1 071	1 194	123	91 / 9
61-65. Aktieindkomst	54	-14	20	34	37 / 63
66-67. Anden aktieindkomst	1 066	891	978	87	92 / 8
68. Overgangsregel aktier	198	194	196	2	99 / 1

Note: Følgende rubrikker er ikke vist, da der ikke er foretaget reguleringer: 14 (*Jubilæumsgrat og fratrædelsesgodtg. m.v.*), 18 (*Hædersgaver*), 23 (*Tilbagebetalt kontanthj., introd.ydelse m.v.*), 33 (*Reservefondsudlodninger.*) samt felterne 313, 314, 503 og 504 (*Udenlandsk aktieindkomst*).